THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅĶELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, NOVEMBER 29, 1967

LATVIJA
AMERIKĀ

95. N-RS. TRESDIENA, 1967. GADA 29. NOVEMBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅĶELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Nujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE. 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Pēdējā izdeviba divām paaudzēm

PROF. DR. A. SPEKKEM PASNIEGTA TAUTAS BALVA ● SŪTŅA A. BILMAŅA DĀVINĀTĀ LATVIJAS KAROGA ATGRIEŠANĀS LATVIEŠU GLABĀŠANĀ

Brīvajā pasaulē nozīmīgākais Latvijas valstssvētku akts nenoliedzami 17. novembrī notika ASV galvaspilsētā Vašingtonā, kur BPLA priekšsēdis prof. P. Lejiņš, kā mūsu laikrakstā isumā jau ziņots, pavēstīja, ka šāgada trimdas Tautas balva 1000 dol. apmērā piešķirta zinātniekam un Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājam prof. Dr. Arnoldam Spekkem. Tāpat par nozīmīgu var atzīt kāda Latvijas karoga atgriešanos latviešu tālākā glabāšanā.

Latvijas valstssvētku aktu Vašingtonā ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Klaupiks, aizlūdzot par latviešu tautu un tās nākotni, bet Vašingtonas latviešu biedrības pr-ks Z. Lēvenšteins, kas bija šī sarīkojuma organizētājs un norises vadītājs, akta laikā paziņoja, ka viņa vaditā biedrība ALAs kongresā apstiprināta Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plāna īstenošanai nodod 150 dol., arī ap 200 dol. lielo šī sarīkojuma atlikumu.

BPLA pr-dis P. Lejiņš, pasniedzot prof. Dr. A. Spekkem Tautas balvu, uzsvēra apbalvotā gadu desmitiem ilgo darbību gan kā Latvijas universitātes profesoram, gan Latvijas diplomātiskajam pārstāvim ārzemēs. Motivējot Tautas balvas piešķiršanu, BPLA priekšsēdis norādīja, ka prof. Dr. A. Spekkes zinātniskā darbība ir pārbagāta ar zinātniskiem publicējumiem, galvenokārt vēsturiskiem. Viņš rakstījis par humānistiem Itālijā un agrākajā Latvijā, tāpat publicējis vērtīgu darbu franču valodā par Latvijas un Baltijas problēmu. Vēl pirms Latvijas diplomātiskā pārstāvja pienākumu uzņemšanās Vašingtonā publicēta Dr. A. Spekkes plašā Latvijas vēsture, arī itaļiešu un angļu valodā, bet darbības laikā ASV iznākuši viņa nozīmīgie darbi „Baltijas jūra senajās kartēs" un „Senie dzintara ceļi un Austrumbaltijas ģeogrāfiskā atklāšana". Pirms diviem gadiem angļu valodā iznāca arī viņa darbs par baltu un slavu agrīnajām attieksmēm. Tā prof. P. Lejiņš pamatoti varēja uzsvērt: „Visi šie darbi, kā tas uzsvērts Tautas balvas piešķirumā, sekmējuši latviešu tautas vēstures noskaidrošanu, kā arī kultūras tradiciju un centienu parādīšanu citām tautām." Ne mazāk nozīmīgs bijis arī Dr. A. Spekkes diplomāta darba devums Latvijai. Kopš 1933. gada viņš bijis Latvijas sūtnis Itālijā, Grieķijā, Bulgārijā un Albānijā, bet pēdējos 13 gadus pārstāvējis Latvijas intereses ASV.

Nolasot ASV ārlietu ministra Dīna Raska Latvijas sūtniecībai sūtīto apsveikumu sakarā ar mūsu valsts dibināšanas dienas 49. gadskārtu (skat. tekstu LA 22. novembŗa numurā), Dr. A. Spekke svētku akta dalībniekiem cita vidū teica: „Nesu jums sveicienus no Latvijas sūtniecības, kuŗa pastāv jau 22 gadus, kopš sācies tā sauktais miers, kas nav vēl parakstīts. Sūtniecības pastāvēšana liecina, cik īpats ir baltiešu ceļš un cik īpata var izrādīties arī mūsu rītdiena. Bet sūtniecība pastāv — dažiem par prieku, daudziem par briesmīgu nepatiku un trešajai grupai cilvēku politisko asprātību vingrināšanai."

Svētku aktā bija ieradusies arī amerikāniete Karolīna Biderštete, kas nodeva prof. P. Lejiņam Latvijas karogu. Šo Latvijā darināto karogu tūlīt pēc otra pasaules kaŗa viņai bija dāvinājis sūtnis A. Bilmanis pateicībā par viņas lielo interesi, atsaucību un darbu latviešu labā, vēlāk arī galvojumu sagādē latviešu iecelotājiem un cita veida palīdzībā. Toreizējā Vašingtoniete Biderštete nu ieradās no savas pašreizējās dzīvesvietas Sirakūzās, lai šo karogu nodotu turpmākai glabāšanai Amerikas latviešu apvienībai. Pateikusi latviski „Sveiciens visiem!", viņa angļu valodā paskaidroja, ka latviešu vidū jūtas kā mājās un sevi uzskata par puslatvieti... ALAs pr-dis P. Lejiņš, saņemot šo karogu, paskaidroja: „Tagad vēl pāragri spriest, vai mēs to vedīsim atpakaļ uz brīvu Latviju, vai arī atstāsim tepat ASV kā simbolu šejienēju draudzībai un mūsu lietas izpratnei."

Valstssvētku runā P. Lejiņš iztirzāja un izskaidroja ALAs kongresa apstiprināto plānu Latvijas dibināšanas 50. gadadienas cienīgai atzīmēšanai, cita vidū norādot: „Manuprāt, šī ir pēdējā reize divām mūsu paaudzēm — vecajai un vidējai, kad tām izdevība veikt vēl kaut ko patiešām lielu un vēsturiski nozīmīgu nākotnes Latvijas labā."

Svētku koncertā mūziceja baritons V. Gedulis un pianists A. Bērzkalns no Nujorkas.

☆ Ešershauzenā, Vestfālē, par aptiekāru darbojas Dr. K. Rožēvics, kurš savam uzņēmumam bija ieguvis 1765. gadā dibināto Rābes aptieku. Telpām kļūstot nepiemērotām modernām prasībām, Dr. Rožēvics iecerējis plašas jaunceltnes projektu kopā ar drogeriju un fotolaboratoriju. Arī uzņēmīgā aptiekāra meita Gita un dēls Arno Harijs darbojas farmācijas nozarē.

☆ Līdsas DVF nodaļa arī šogad bija sarīkojusi latviešu tautas deju lieluzvedumu, kurā bez vietējā Auseklīša piedalījās Līdsas, Bradfordas un Halifaksas latviešu skolas dejotāji, Koventrijas Ritenītis, Korbijas Pērkonītis, Līdsas Kamoliņš un Bradfordas Sakta. Lieluzvedumu vadīja Vera Rulliņa, kuŗai šis pienākums uzticēts arī 1968. gada dziesmusvētkos Hanoverā.

Mūsu redakcijas jaunā adrese:

125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada

Uz šo adresi sūtāmi visi manuskripti, lasītāju vēstules un citi REDAKCIJAI domātie materiāli.

Lūdzam ievērot:

Mūsu birojs un DV grāmatnīca paliek līdzšinējā vietā — Latviešu namā, 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada. Uz biroju sūtāmi sludinājumi, iespiedumdarbi, abonementu pieteikumi un maksas un viss cits, kas neattiecas uz laikraksta tiešo saturu.

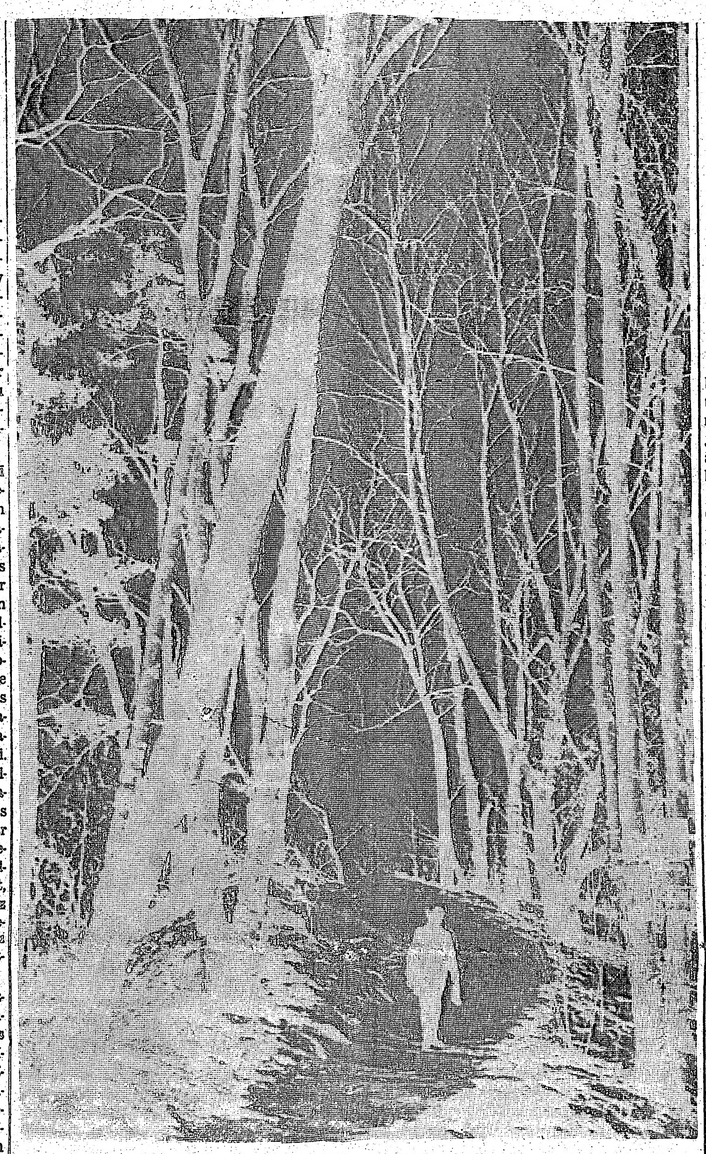

TRIMDAS NOVEMBRIS

E. Šulca fotogrāfika

1. DECEMBRIS

ĪSI ATMIŅU EPIZODI PAR LATVIJAS KAŖASKOLU

Pirmais decembris ir Latvijas kaŗaskolas gadasvētku diena. Pirmā kaŗaskola uzsāka darbu plkv. Klinsona vadībā īsi pirms Bermonta uzbrukuma Rīgai. Tam sākoties, kaŗaskola pārtrauca mācības un pilnā sastāvā iesaistījās cīņās pret bermontiešiem, kadetiem savu virsnieku vadībā varonīgi cīnoties pie Daugavas tiltiem un Lielupes krastos pie Vareļu mājām. Daudzi vēlāk apbalvoti ar Lāčplēša kaŗa ordeni, bet bija arī kritušie un ievainoti. Pēc Bermonta uzbrukuma atvairīšanas kaŗaskola 1919. gada 1. decembrī atjaunoja pārtrauktās mācības un 1920. gada vasaras sākumā deva pirmo Latvijas jauno virsnieku izlaidumu.

Manas atmiņas saistās ar kaŗaskolas otru izlaidumu, kas mācības sāka 1920. gada 1. oktobrī, kadetus paaugstinot par virsniekiem 1922. gada 1. septembrī. Skola atradās Kr. Barona ielā iepretim Armijas sporta kluba laukumam. Tās komandieris bija plkv. J. Ceplītis. Skolas uzdevums bija sagatavot virsniekus četrām ieročū šķirām — kājniekiem, kavalerijai, artilerijai un sapieŗiem. Kājnieku nodaļu komandēja kapt. Resnais, jātnieku — kapt. A. Liepiņš, artilerijas — pltn. Andersons un sapieŗu — vltn. Teteris (vēlāk kapt. Bulle).

Skolas kadrs komplektējās no piedzīvojušiem un cīņās rūdītiem virsniekiem, no kuŗiem daudzi bija Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗi. Militārās zinēšanas pasniedza skolas kursa virsnieki un piesaistīti lektori. No pēdējiem atceros pulkvežus Dambīti, Ruškēvicu, Irbi, Adieni, Dr. Auziņu, pulkvežleitnantu V. Ozolu, Grāmatiņu, Lindeneru, kapt. Ducēnu un G. Milbergu. (Skuju Frīdi). Bija jāatkārto arī vispārizglītojošie priekšmeti, kuŗus pasniedza Latvijas universitātes mācībaspēki un vidusskolu skolotāji.

Pavasarim iestājoties, kaŗaskola izgāja uz Salaspili vasaras nometnē, kur dzīvojām teltīs skaistā birztalā un mācījāmies kaŗa taktiku, topografiju un šaušanu. Rītos un vakaros mūs iepriecināja lakstīgalu dziesmas Daugavas krasta ievās. Nevar neminēt skaisto Doles salu, uz kuŗu mēdzām brīvlaikā aizbraukt ar laivu, lai paciemotos pie sarajās daiļavām un nogaršotu Doles nēģus.

Mūsu ietērps nebija lepns. Darbā valkājām lietotus angļu armijas tērpus. Izejas tērpi bija darināti no mūsu pelēkās vadmalas. Arī cepures bija no tās pašas vadmalas. Tās mēs saucām par „ulmanīcām", jo ministru prezidents K. Ulmanis Bermonta uzbrukuma laikā mēdza nēsāt tādu pašu cepuri.

Kaŗaskolai vēl sava karoga nebija, bet izveidoja krūšu nozīmi — vairogu ar šķēpu, kuŗu vēlāk pieņēma par Latvijas armijas kaŗaskolu beigušo virsnieku apvienības nozīmi.

Pēc atgriešanās no Salaspils sākās atkal ierindas un klases mācības. Rudenī un ziemā nedēļu nogalēs skola rīkoja dejas vakarus, uz kuŗiem aicināja viešņas no Rīgas meiteņu vidusskolām, kadetu piederīgos un draugus. Šie vakari bija ļoti gaidīti, jo ienesa daudz siltuma mūsu sparīgajā dzīvē. Kadetus savukārt aicināja uz Rīgas ģimnaziju vakariem. Viena otra draudzība, iesākta šajos vakaros, dažiem kļuva par mūža draudzību pie ģimenes pavarda. Protams, kaŗaskola piedalījās arī visās valstssvētku parādēs.

Nevaru aizmirst 1920. gada 11. novembŗa parādi Esplanādē, kuŗā piesprauda Lāčplēša kaŗa ordeņus brīvības cīņu dalībniekiem. Krietni sala, baltajā laukumā spalgi atbalsojās plkv. J. Apiņa komandas. Parādi pieņēma Satversmes sapulces prezidents J. Čakste ar valdības un armijas vadību. Goda viesu novietnē pulcējās apbalvojamie, to vidū arī invalīdi. Kaut bija auksts, sala nejutām, jo jutāmies prieciģi satraukti. Mums visa dzīve bija vēl priekšā, jo bijām vēl tik jauni. Priecājāmies par skaisto parādi, kuŗā visas komandas skanēja mūsu pašu valodā, un dziļā goddevībā defilējām gar mūsu lāčplēšiem valsts un armijas vadību tribīnēs.

1. decembŗa vakarā notika svinīgā junda. Visa kaŗaskola pirms tās soļoja uz Daugavas tiltiem, atceroties kadetu cīņas ar Bermontu. Jundā izsauca kritušo vārdus, sekoja atbilde: „Krītis cīņā par Latviju!" Pēc tam bija tase melnas kafijas un šķēle rupjas maizes. Tomēr tas bija skaists un neaizmirstams brīdis!

(Nobeigums 8. lpp.)

Eduards Silkalns

Ne viss ir ciņa!

Dzejnieks un kādreizējais Ministeres latviešu ģimnazijas skolotājs Eduards Silkalns, runājot 11. novembŗa sarīkojumā Melburnā, pakavējās pie varonības gara mūsu dienās, par vienu šādu nepopulāru mūsdienu varonības veidu minot iespēju protestēt pret Latvijas zelta atsavināšanu Anglijā ar to, ka varētu rakstīt vēstules Austrālijas imigrācijas ministram, lūdzot latviešus Austrālijā atbrīvot no apzīmējuma „britu pavalstnieks", bet paturot vienīgi „Austrālijas pilsoņa" terminu. E. Silkalns runā pauda domas, kuŗas nopietni derētu pārdomāt katram trimdas latvietim, tādēļ sniedzam šo runu saīsinājumā arī mūsu lasītājiem pēc publicējuma „Austrālijas Latvieša" 25. novembŗa numurā.

Latviešiem, kuŗiem pašiem nav bijis iespējams piedalīties savas tēvzemes sargāšanā, vajadzētu meklēt ceļus un līdzekļus Latvijas vārda atgādināšanai pasaulē arī tad, ja šie ceļi un līdzekļi pat būtu saistīti ar personīgu risku.

Par varonības garu runāt mūsu dienās ir daudz grūtāk nekā pirms 20 gadiem. Tas tādēļ, ka mūsu apkārtnes varonības garam īsti vairs netic vai neatzīst to par kaut ko augsti vērtējamu, bieži vien lūko varoņu pieminēšanu pielīdzināt kaŗa glorificēšanai vai pat kūdīšanai uz jaunu kaŗu.

Cik daudz pārmetēju ir Anzaka dienas atzīmēšanai 25. aprīlī! Pirms gadiem desmit austrāliešu rakstnieks Alans Simurs uzrakstīja lugu „The One Day of the Year", kuŗā it dūšīgi nozākāta Anzaka dienas atzīmēšana. Laikam taču šai lugā izteiktās domas kādiem ļoti patika, jo lugu labu laiku izrādīja teātŗos, tā iekļuva pat skolu literātūras kursa programmā. Atcerēsimies, ka pēc šāgada Anzaka dienas Melburnas laikrakstā „The Herald" bija ievietota pat kāda latviešu jaunieša lasītāja vēstule, kuŗā viņš vērsās pret Anzaka dienu. Atcerēsimies, cik svinīga šīs dienas atzīmēšana bija tad, kad mēs šai zemē ieradāmies — tā bija tik klusa un nopietna kā Ziemsvētku diena vai Lielā Piektdiena — un padomāsim, cik nonivelēta „holideja" tā ir kļuvusi tagad. Salīdzināsim to telpu, kas austrāliešu laikrakstos atvēlēta pacifisma propagandai un dienvidvietnamiešu briesmu darbu aprakstiem ar tām nedaudzajām slejām, kuŗās aprakstīti kādi austrāliešu kaŗavīru varoņdarbi Vietnamas kaŗā.

Šādas parādības nav saskatāmas tikai austrāliskajā vidē vien. Rietumvāciešiem par sava veida varoņu piemiņas dienu ir izvērties 17. jūnijs, jo šai datumā 1953. gadā Austrumberlīnē un citās padomju okupācijas joslās pilsētās notika vācu darba tautas sacelšanās pret komūnistiem-apspiedējiem. 1966. gada 17. jūnijā es biju klāt 70.000 iedzīvotāju Hammas pilsētas rīkotajā piemiņas aktā. Tas notika plašā koncertzālē, kuŗā, ja atskaita pilsētas ģimnazijas vecāko klašu skolēnus, kuŗiem bija jāierodas obligāti, redzēja labi ja pāris simtu „brīvprātīgo" apmeklētāju. Vācu presē pēdējos gados jo bieži paceļas lasītāju balsis, kas aicina 17. jūniju atkal pārvērst normālā darba dienā, jo vairums vāciešu to tik un tā izmantojot tikai izbraukumiem zaļumos. Tātad — šis nav varoņu laikmets.

Ja paskatīsimies literātūrā, aina ir gauži līdzīga. Mums, latviešiem, pēdējos gados nav radies nekas līdzīgs Aleksandra Grīna „Dvēseļu putenim", toties mums ir Anšlava Eglīša romāns „Es nebiju varonis". Drāmatiskajā rakstniecībā agrākajos laikos ikvienas drāmas vai traģēdijas centrā bija kāds varonis, ap kuŗu pulsēja visas lugas darbība un kuŗš — mēģinādams uzvarēt ne jau vienmēr kaŗā, bet visbiežāk dzīves cīņā — beigās vai nu tiešām uzvarēja vai gāja bojā. Tādēļ, runādami par jaunāku laiku skatuves darbiem, mēs ieraduma dēļ bieži vēl runājam par lugu varoņiem, kaut pareizāk būtu runāt par galvenajām personām, jo varoņu jau sen vairs nav.

Kādēļ tad tagad notiek tāda atkāpšanās no varoņiem, varonības gara pienācīga nenovērtēšana?

Iemeslus varētu minēt jo daudzus:

1) **Pēdējos 20 gados izgudrotie un izgatavotie ieroči, ja tos visus lietotu kaŗā, izrādītos tik nesalīdzināmi šausmīgi, ka mazais cilvēks nodrebinās, iedomājoties vien, kā būtu, ja tie „ietu vaļā". Bet šausminādamies par jaunu globālu kaŗu, cilvēks bieži lūko atvairīt no domām visu, kas ar kaŗu saistās, ieskaitot agrāko kaŗu pārnācēju godināšanu.**

2) **Cilvēku novēršanos no visa, kam sakars ar kaŗu, panāk arī pacifistu propaganda, kuŗu dirigē starptautiskais komūnisms. Bet kā paradokss jāpiemin, ka tieši komūnisti, par spīti savai miera propagandai, vairāk nekā zemes ar demokratisku iekārtu prot to nošķirt no agrāko kaŗu notikumu un varoņu pieminēšanas un cildināšanas jautājuma.**

3) **Ļaudis, kas dzīvo brīvībā un materiālā pārticībā, novēršas no domām, kuŗas viņu miesīgo un garīgo omulību varētu traucēt. Viņi, tātad, novēršas no domām par kaŗu un par visu, kas ar kaŗu saistās.**

Kāda tad ir mūsu, latviešu, nostāja iepretim šim mūsu patvēruma zemju vispārējam noskaņojumam? Pret pacifistu propagandu mēs, protams, esam lapāk nobruņojušies nekā mūsu apkārtne, jo mēs savas pieredzes dēļ mākam redzēt cauri tādām lietām, kuŗas mūsu cittautu kaimiņi saredz tikai no virspuses. Attieksmē uz jauno ieroču šausmīguma apzināšanos mēs būtu divās domās. Vēl pirms gadiem desmit, šķiet, mēs bijām vienprātīgi tai ziņā, ka domas par šiem jaunajiem ieročiem it kā pabīdījām pie malas un kaŗu uzlūkojām par vienīgo atpestītāju mūsu zemei un tautai. Gadiem ejot, mūsu sabiedriskā doma ir sazarojusies. Mums ir, piemēram, gan tik liberāls periodisks izdevums kā „Jaunā Gaita", gan arī tik konservātīvs laikraksts kā Vācijā iznākošais „Latvija". Konservātīvais ieskats būtu apmēram tāds, ka mēs visu jau esam zaudējuši, ka mums brīvības un pašnoteikšanās tiesību savā zemē nav un ka tādēļ vispār nav iespējams jaunā kaŗā zaudēt vēl kaut ko klāt, ka mēs tādēļ no kaŗa varētu tikai iegūt. Pretējais ieskats būtu, ka jauns kaŗš mūsu zemi un tautu iznīcinātu gaļīgi reizē ar lielu daļu cilvēces un ka tādēļ mums drīzāk vajadzētu cerēt uz kādu evolūciju, uz cilvēku personīgās brīvības un reizē ar to atsevišķo tautu brīvības pieaugumu Pad. savienībā, tātad — uz komūnistiskās iekārtas atmaigšanu. Un varam teikt, ka ir vēl trešais ieskats, kuŗu daļā mūsu jauniešu iepotē rietumzemju, sevišķi anglosakšu un zviedru universitātēs, un šis ieskats ir tāds, ka atticīgo jauniešu vecākiem vajadzētu nosarkt un citiem nospļauties.

Bet lai nu kādu nostāju mēs minētajos jautājumos ieņemtu, visām šādām pārdomām pašreiz ir tikai akadēmiska nozīme. Mēs nerunājam par to, kas mazajam cilvēkam ikdienā ir svarīgs un būtu aktuāls. Bet no tā, kas ikdienā nav svarīgs un aktuāls, vienkāršais cilvēks izvairās. Varonības — varētu arī teikt cīņas garu vajadzētu aktuālizēt, pārnest uz tādām darbības nozarēm, kādas mūsu konkrētajos, mums dotajos apstākļos un vidē mums ir iespējamas.

(Nobeigums 8. lpp.)

Alberts Raidonis

Staļina meita apsūdz komūnismu

SVETLANA ALILUJEVA NEATTAISNO SAVA TĒVA STAĻINA RĪCĪBU, BET GALVENO VAINU UZVEĻ KOMŪNISTU REŽĪMAM UN BERIJAM

Tajos gados cilvēki pazuda kā ēnas naktī.
Svetlana

PASAULE GAIDĪJA SENSĀCIJU

Kad pasauli aplidoja vēsts, ka Staļina meita Svetlana Alilujeva izbēgusi no pašas tēva radītās „paradīzes" un meklējusi patvērumu Rietumos, to uzskatīja par ārkārtīgi lielu notikumu, kas varētu pat pārveidot pasaules politiku. Šo sensāciju kāpināja vēl tas, ka Staļina meita publicēšot grāmatu par Pad. savienību...

Sākumā ASV pat negribēja piešķirt Svetlanai azilu, lai nebojātu attieksmes ar Maskavu. Daži pat ieteica novilcināt grāmatas publicēšanu līdz oktobra revolūcijas svētkiem, lai komūnisti varētu mierīgi nosvinēt savu jubileju.

Kad nedaudz vēlāk izrādījās, ka notikums nav tik liels, lai izraisītu konfliktu Maskavas un Vašingtonas starpā, un ka "Svetlanas grāmatas manuskripts nemaz tik briesmīgs ierocis nav, lai varētu sagraut Pad. savienības komūnismu,—viņai atvērās Amerikas vārti... Un nu Staļina meita no proletariāta paradīzes bija iekļuvusi kapitālistu paradīzē. Un jau paguvusi ierindoties arī miljonāru kārtā...

SVETLANAS GRĀMATA NEPĀRVEIDOS KRIEVIJAS VĒSTURI

Tagad Staļina meitas grāmata jau publicēta vācu, angļu un citās valodās; miljoni to izlasījuši, drīz tā būs aizmirsta. Vienīgi autorei tā ienesusi pāris miljonu honorāra, bet citādi pasaulē viss palicis pa vecam.

Daži preses izdevumi, kā angļu „Observer", vācu „Der Spiegel" u. c., steidzās pateģot, ka „Krievijas vēsture būšot jāpārraksta šīs grāmatas garā" vai „Svetlanas memuāri noraus misticisma plīvuru padomju iekārtai un parādīs, cik maz Rietumi zina patiesības par to, kas notiek aiz Kremļa mūriem".

Patiesībā Svetlanas Alilujevas grāmata „20 vēstuļu draugam" runā tikai par notikumiem, pie dzīvojumiem, domām, cerībām un vilšanos viņas personīgajā dzīvē. Viņa nav ne gribējusi, nedz arī varējusi izkāstīt par Kremļa noslēpumiem, iekšējām intrigām, savstarpējām cīņām padomju hierarchijā u. t. t. To visu velti meklēt Alilujevas grāmatā.

Kam tas interesē, tie var trast daudz plašāku informāciju līdz šim publicētajās grāmatās par Pad. savienību, sevišķi no pārbēdzējiem — bij. padomju augstākajiem funkcionāriem. Lai minam kaut dažus: Kochlovs („Tiesības zināt"), Petrovs („Baiļu imperija"), Orlovs (Kremļa noslēpumi"), Guzenko (Dzelzs aizkars"), Kravčenko („Es izvēlējos brīvību") u. d. c. Ja tiem vēl pievienojam pasaules izcilākos sovjetologus, publicistus, politiskos analitiķus, kā Izaku Deučeru, Volfgangu Leonardu, Reimondu Aronu, Michelu Garderu, Ed. Kraņševu, Lorencu Štuku, Zbigņevu Bržinski, Eugeniju Laionu, Luju Fišeru, Voltu Rostovu, Džordžu Kenanu un daudzus citus, tad Svetlanas grāmata nosīkst līdz ģimenes chronikas līmenim. Šo „dūžu" publikācijām viņas memuāri nevar nekā ne pielikt, nedz atņemt.

TĀLU NO TAUTAS, TĀLU NO POLITIKAS

Svetlana un tauta, Svetlana un politika, — tie jēdzieni nav saistāmi kopā. Jo Svetlana ir tālu stāvējusi kā no tautas, tā no politikas. Kā viņa pati saka: „Šī nav politiska vēsture par valsti, kuru es nepazinu."

Svetlanas tēva — visuvarenā Staļina diktatūras 1930-tos gados viņa bija vēl meitene, skolniece, kuras sabiedrība bija lelles, bērni, skolēni. Viņas audzināšanu un gaitas uzmanīja čekas ierēdņi, kas viņai sekoja kā ēna.

Dabīgi, ka no politikas viņa nekā nesaprata un par tautas dzīves apstākļiem nekā nezināja. Pat savu tēvu viņa satika tikai reizi dienā pie vakariņu galda, bet vēlākajos gados arvien retāk un retāk, pat mēnešiem ilgi to neredzēja.

Kā viņa pati atzīstas, par politiku nav arī sevišķi interesējusies. Politiskās sarunas viņas tēva, Molotova, Maļenkova, Bulgāņina, Ždanova, Berijas un citu Kremļa dižvīru starpā viņai likās „mocošas un garlaicīgas".

KĀDS BIJA STAĻINS

Pasaules vēsturē Staļins iegājis kā lielākais tiranns, nežēlīgākais slepkava un briesmīgākais diktātors, kāds jebkad dzīvojis.

Svetlana savā grāmatā viņu apraksta kā ģimenes tēvu — ne kā politiķi, diktātoru, aldnieku. Svetlanai viņš tomēr bija tēvs. Un viņa saka: „Es mīlēju savu tēvu, jo par spīti visam, viņš tomēr bija mans tēvs, kas manis dēļ darīja to labāko." Bet: „Cik slikta meita es biju. Vairāk nekā svešiniece viņam, ne meita. Un nepalīdzēju viņam — vecam, slimam vīram, kad viņš viens bija atstāts savā Olimpā."

Svetlana plašāk apraksta sava tēva miršanu, notikumus pēc tam, tuvāko varasvīru izturēšanos, abu brāļu — Jakova un Vasilija traģisko bojā eju — pirmais vācu gūstā, otrs — alkohola upuris.

Staļins bijis vēss un cietsirdīgs pret saviem bērniem, mazbērniem un radiem, izņemot Svetlanu un viņas brāli Vasiliju. Viņš nebija tēvs, bet figūra. „Es vienmēr jutu, ka stāvu it kā pie liela kalna pakājes. Es skatījos uz augšu un saucu. Bet tikai rets vārds no viņa atnāca pie manis..."

Staļina nežēlīgā roka aizsūtīja cietumos un nāvē savus radus un tuviniekus. Netaupīja pat miesas sardzes ģenerāļus un pulkvežus. Pat Molotova sievu apcietināja. Viņš noraidīja vāciešu piedāvājumu pmainīt kādu vācu kara gūstekni pret viņa dēlu Jakovu, ciniski teikdams: „Karš ir karš. Es neiešu tirgoties!" Viņš vēl apcietināja Jakova sievu un noturēja 2 gadus cietumā par to, ka viņas vīrs bija kritis vācu gūstā. Staļins nevienu reizi nav apmeklējis savas sievas kapu un nepiedalījies arī tās izvadīšanā uz pēdējo dusu.

To visu atklāj viņa meita par savu despotu tēvu. „Mans tēvs visur redzēja ienaidniekus." Viņš neuzticējās un nejāva sevi ārstēt nevienam ārstam. Vienīgais bija Vinogradovs, bet arī tas bija jau arestēts, kad pienāca vajadzība. Un citus ārstus viņš nelaida savā tuvumā. Arī zāles viņš sagatavoja pats un neļāva nevienam citam to darīt.

KO SVETLANA NEVAR NOLIEGT

Svetlana ne vien nenoliedz sava tēva nežēlīgo izrīcību, likvidējot savus radus un tuvākos draugus, bet viņa apstiprina arī lielās „tīrīšanas", deportācijas, cilvēku apcietināšanas. Viņa saka: „Tajos gados cilvēki pazuda kā ēnas nakti." Un kādā citā vietā: „Esmu aprakstījusi eskaitāmas cilvēku bojā ejas. Bet vai es zinu kaut vienu cilvēku, kuram būtu klājies labi? Mans tēvs atradās melnā loka centrā, un katrs, kas tajā iekļuva, pazuda, aizgāja bojā, tika iznīcināts tādā vai citādā veidā."

Protams, pasaulei tas viss jau sen bija zināms. Vienīgi tik daudz, ka to šoreiz apstiprina paša Staļina meita. Viņa neattaisno savu tēvu, bet arī tieši neapsūdz. Visu vainu viņa uzveļ komūnismam, režīmam un čekas priekšniekam Berijam, kas „bija dzimis spiegs un provokātors". Staļins atradies launā ģenija Berijas ietekmē. „Tomēr, kā es teicu," turpina Svetlana, „daudzās ietās viņi abi kopā ir vainīgi, jo garīgi bija neškīrami."

Par dzīvajiem un sevišķi pie varas esošajiem Svetlana ir ļoti rezervēta, varbūt saprotamu iemeslu dēļ. Mirušie un nogāztie nav vairs bīstami. — Tomēr viņas bēgšana pati par sevi pietiekami skaidri parāda viņas nostāju pret pašreizējiem valdniekiem. Ļeņina vārdiem runājot, viņa pret tiem ir nobalsojusi ar savām kājām.

KO KOMŪNISTI ZAUDĒJUŠI UN RIETUMI IEGUVUŠI

Komūnistu zaudējums politiskā ziņā ir ārkārtīgi liels. Grāmata ir plauka komūnisma sejā. Tā ir pierādījums, ka mēģinājumā izaudzināt jaunu cilvēku, — padomju cilvēku, komūnisti cietuši fiasko. Piecdesmit gadu laikā komūnistu propagandas mašīnai nav izdevies radīt cilvēka tipu, kurš samierinātos ar nebrīvību, pacietīgi panestu vajāšanas, būtu pieticīgs ar pustukšu vēderu, trūcīgu apģērbu, slavētu Marksu - Ļeņinu un ticētu, ka nekur citur pasaulē nav tik labi, kā viņa sociālistiskajā dzimtenē. Pat savu meitu Staļins nespēja izaudzināt tā, lai tā paliktu uzticīga komūnisma idejām un sekotu sava tēva ideāliem.

To apliecina arī fakts, ka pat augstākie padomju funkcionāri pie izdevības labāk izvēlas dzīvi nīstajos Rietumos nekā savās mājās. Un kas notiktu, ja tautai būtu šis iespējas?

Rietumu ieguvums ir vairāk psiholoģiskas dabas, ar propagandas nozīmi, ka, lūk, paša visuvarenā diktātora meita izvēlējusies labāk brīvu dzīvi svešumā, nekā komūnistu nebrīvajā dzimtenē. Kara noslēpumu vai slepenās informācijas ziņā daudz vairāk var pakalpot slepenā dienesta pulkvedis, ārlietu diplomāts vai augstāks armijas virsnieks.

POLITISKĀ NOZĪME

Kopā aņemot, jāsaka, ka Svetlanas grāmata nevar pretendēt uz literāru vērtību. Ta nav arī lielas politiskas vērtības. Tā nav arī pilnīga autobiografija. Tās ir tikai personīgas dabas piezīmes, kuŗās aprakstīta viņas vairākkārtējā nelaimīgā precēšanās un tuvinieku traģēdija, kas aizgāja bojā Staļina brutālajā terrorā.

Tomēr, kaut arī nav risinātas starptautiskas problēmas, Svetlanas Alilujevas grāmata (tāpat viņas intervijas) ir rets un vērtīgs dokuments, kas apstiprina, ka Pad. savienībā pastāv vergu nometnes, deportācijas, terrors, nebrīvība u. t. t., ko komūnisti mēģina atspēkot kā kapitālistu izdomātu propagandu. Svetlana visiem ir aiztaisījusi muti.

Kaut tikai mazliet, bet viņa ir pakalpojusi arī vēsturei, tās mozaīkā ieliekot savu fragmentu, ja ne visvērtīgāko, tad tomēr autentisku, nākušu no pašas bijušās Kremļa „princeses".

Savas grāmatas nobeigumā viņa saka: „Ne man to izšķirt, kurš kalpoja labi, kurš slikti. Lausim, lai vēsture, lai nākošās paaudzes spriež tiesu, bet es nedomāju, ka tās mūsu laikmetu sauks par progresīvu un piekritīs, ka viss bijis labs Krievijai."

Un ne tikai Krievijai, bet visai pasaulei, visai cilvēcei.

LATVIJA

95. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 29. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—7902;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VAI APRIĻA JOKS?

Laikrakstos parādījušies ziņojumi par ASV DV valdes un Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēža V. Haznera viesošanos Austrālijā un pārrunām ar vadošajiem DV un citu organizāciju vadītājiem. Brauciena galvenais noluks esot bijis sadarbība un draudzība, nosodot katru šķelšanos un sīku strīdu meklēšanas mēģinājumu. Laba un pareiza doma, kuru var pieņemt bez kādiem iebildumiem. Bet turpat arī runā par globālās DV vadības izveidošanu pakotnē un, pēc Periskopa „Laikā", pat par vadības nomainīšanu.

Šaubos, ka to būtu teicis V. Hazners vai Austrālijas DV vadība, kuŗai zināmi DV organizācijas statūti un pieņemtie noteikumi globālai darbībai. DV organizācija, kas darbojas uz demokratiskiem principiem, nekādu sadarbības trūkumu līdz šim vēl nav jutusi un saskaņa vienmēr bijusi laba. Organizācijas globālo sēdekļa vietu nosaka visi organizācijas biedri, izteicot savu gribu, priekšnieku ievēlot. Pēc organizācijas noteikumiem, DV CV prezidijs atrodas zemē, no kuŗas nāk DV priekšnieks, kuru ievēl visu organizācijas biedri aizklātās vēlēšanās. Nepārtraukti kopš organizācijas dibināšanas tās priekšnieks ir V. Jaunums, un attiecīgajam rakstītājam ir sajucis laika jēdziens, jo tad, kad dibināja DV organizāciju, Amerikas latviešu apvienība vēl nebija redzējusi dienas gaismu.

DV organizācijā valda gars, kas sniedzas pāri kontinentiem, attālumiem nepiekrīt nekāda loma. Piemēram, Austrālijā viena nodaļa no otras atrodas tālāk nekā ASV no Eiropas. Galvenā darbība, kuŗai piekrīt izšķirošā loma, ir zemei, kuŗā organizācija darbojas. Cita zeme un tās vadība, tāpat arī DV CV prezidijs nevar par kādu zemi un tās darbību būt tik labi informēts, kā pati zemes valde. DV CV ir tikai izpildu un koordinējošais organs jautājumos par atsevišķu zemju darbību. Organizācijā līdz šim vēl tāds gars nav bijis, ka valdītu „lielie" vai „mazie". Vai pēc vairāk nekā 20 gadiem organizācijas sēdeklis pāries no Vācijas uz citu zemi, to izšķirs visi biedri organizācijas mērogā, jo līdz šim pretkandidāti Amerikas kontinentā no nodotajām balsīm dabūjuši mazāk nekā pašreizējais priekšnieks. Nav dūmu bez uguns, — saka veca latviešu paruna. Vai tā attiektos arī uz šo lietu?

Eiropas vanags

☆

IEMESLS IR CITS

Pēc tikko notikušajiem Latvijas valstssvētku sarīkojumiem Toronto, mieru nedod dažu mūsu vadošo sabiedrisko darbinieku izteiktie apgalvojumi, ka sakarā ar Otavā notikušo pretpadomju demonstrāciju un tai sekojošo padomju notas iesniegumu Kanadas valdībai būtu izskaidrojams nelielais kanadiešu viesu skaits LNAK rīkotajā valstssvētku pieņemšanā un aktā.

Pēdējo gadu pieredze gan rāda, ka šo kārotо viesu iztrūkums krasi parādījies tieši laikos, kad nav iekritušas nekādas vēlēšanas ne federālajā, ne provinces, ne arī pilsētas apjomā. Mans priekšlikums tādēļ būtu viņu iedzīvināt turpmāk papīru netērēt, bet to vietā jo vairāk un lielākā skaitā lūgt mūsu cīņu un domu biedrus pretkomūnistiskajā laukā, kā ASV sūtniecību un konsulāros pārstāvjus, ukraiņu, igauņu un ungāru cīņu biedrus. Esmu pilnīgi pārliecināts, ka, vēlēšanu laikam tuvojoties, kanadiešu pārstāvji mūs uzmeklēs arī bez īpaša uzaicinājuma, jo viņiem mēs esam vajadzīgi tikai kā balsotāji. Tādēļ es katēgoriski noraidu dažu sabiedrisko darbinieku izteicienus, ka šo kanadiešu viesu iztrūkums būtu liekams uz demonstrāciju lēses Otavā un Montreālā. Ja tomēr kādi valdības un pašvaldību pārstāvji būtu šogad iztrūkuši ukraiņu rīkotās demonstrācijas dēļ (kuŗā latvieši, diemžēl, bija mazākumā), tad labi, ka mēs zinām, kuŗi ir mūsu patiesie draugi un kuŗi pie mums ieradās tikai balsu zvejošanas nolūkā un kā tādiem mūsu sarīkojumos nav vietas.

Nākotnē izdalīsim brīvbiļetes 18. novembŗa pieņemšanā mūsu nacionāli domājošai studējošai jaunatnei (Jurim Dreifeldam un viņam līdzīgiem), lai tā ar savām perfektām angļu valodas zināšanām šajos sarīkojumos sarunās ar mūsu cittautu viesiem iespaidīgi apgaismotu Latvijas likteni un celtu šo sarīkojumu līmeni. Tāpat lūgsim mūsu jaunavas no dažādiem senču tradiciju kopēju puduriem ierasties jo kuplā skaitā un ar saviem tautas tērpiem dekorēt pelēcīgo Latviešu nama zāli. Šo aizrādījumu izraisīja bēdīgais fakts, ka šāgada 18. novembŗa pieņemšanā bija redzamas tikai divas tauttērpotas jaunavas.

Inta Perro, Toronto

SANDRA LAZDIŅA

UĻS

STĀSTS

(1. turpinājums)

Kristaps un Liene noraugās īsu brīdi šai skumjajā skatā, uzlūko viens otru un tad par to vairs nedomā. Kas gan tagad šādi skati? Ir redzēti vēl skumjāki un launāki. Sirds kļuvusi vienaldzīga. Viņi steidzīgi pievēršas savam divstāvenim, kuŗa augšējā gultā jau sakāpuši viņu trīs bērni ar visiem zābakiem kājās.

☆

Laksiņi guļ turpat vai visu dienu. Liene pusnomodā, pusmiegā ķā sapnī dzird, kā kaimiņgultā plosās bērnu ņudzeklis, ka Kristaps viņai blakus vaid, tad atkal pasaule izzūd. Pret vakaru, kad daļa miega izgulēta. Liene atmostas pavisam un izbrīnījusies klausās ap sevi. Kaimiņos bērnu ņudzekļa vairs nav. Tur, uz lāvas malas atsēdušies, rokām plaši žestikulējot un balsi brīžam paceļot līdz kliedzienam, karsti strīdas kāda jauna sieviete ar tikpat jaunu vīrieti franču valodā.

Tavu brīnumu! domā Liene. — vai tad franči Vācijā šodien var brīvi staigāt apkārt?

Bet arī tas ir vienaldzīgi. Vēl vienaldzīgāk par bērnu kaudzi. Vienīgais, kas nav vienaldzīgs, ir tas divstāvenis, kuŗā guļ viņas ģimene. Liene spārīgi grib lēkt no savas migas laukā, lai aplūkotu augšējā stāvā slimo Ilzi, un tikpat spārīgi ietriecas ar pieri augšējā stāva dēļos. Dzirksteles pašķist gar acīm, un pēc tam īsu mirkli viss kļūst melns. Šai tumšajā mirklī viņa padzird sev blakus kaut ko gārdzulīgu un, trieciena dullumam izklīstot, viņa redz, ka Kristaps turpat vai nesamaņā. Vaigi viņam kvēlo tumši sārti, acis zaigo stiklainas, un elpa gārdz un čīkst.

„Mīļais Dievs! Kas tev, Kristap?"

„Man... man... nav elpas... krūtīs duras..." Kristaps ar mokām izdvēš un mēģina piecelties sēdus, bet ievaidas un atkrīt atpakaļ.

Liene uzmet žiglas acis bērniem otrā stāvā. Arī tie sāk mosties. Ilzīte liekas gan drudža varā, bet ne tik baigā kā Kristaps. Ak Kungs, Kristaps taču izskatās kā tuvu miršanai!

Liene aplaiž acis istabai. Tā pilna cilvēkiem un dažādu valodu murdoņas. Ikviens aizņemts ar savu divstāveni, kas ir viņa māja, viņa dzīve, viņa viss. Kam gan vaļas un spēka bēdāt par citu nelaimēm un sāpēm? Tās tagad kā no elles izsprukušas raganas vaļā palaistiem matiem uz slotaskāta joņo pa pasauli, pilda visu gaisu, pa skursteņiem nolaižas katrā mājā, katrā kaktā.

Liene aizskrien pie patversmes vadītāja un pieprasa ārstu. Ārsts atnāk, kad jau draudīgā kara laiku tumsa sāk klāties pār samocīto pilsētu. Kristapam ir plaušu karsonis, un pēc stundas viņu aizved uz slimnīcu. Ilze dabū kādas tabletes un mierīgi aizmieg. Pēc īsa nomoda brīža arī abi zēni atkal aizmieg. Tik Liene vairs neguļ. Viņa urbjas acīm augšējās gultas dēļos virs sevis un pūlas mīnēt un zīlēt, kad šīm ciešanām reiz būs gals.

Bet, itin kā grūtumu un bēdu nebūtu gana, nākamajā rītā Liene atrod mazo Mārci ugunīgos karstumos tvīkstot. Ilzei ir labāk, bet nu no elles izjājusī ragana ar visu slotu uzsēdusies mazajam puisim uz krūtīm. Pret vakaru Mārcis ir raibi sarkans, kā izkrāsota Lieldienu ola. Viņam ir masalas.

Liene domā, ka Dievs viņu un viņas ģimeni pavisam atstājis, vai arī, iedomājot vispārējo postu, ka Dieva debesīs vairs nemaz nav; visu varu kā debesīs, tā arī virs zemes pārņēmuši pekles ļaunie gari. Izmisumā Lienes sirds un prāts saceļas pret visu labu, kam viņa bija ticējusi. Liene zaimo.

Kad pulkstenis pusnaktī rāda divpadsmit, tad elles vārti atveras ar gaudīgām sirēnas skaņām, un pasaules telpa piebirst pilna ar nešķīsteņiem. Raganas nejāj uz slotas kātiem, bet gaisa torpēdām, ložmetējiem, mīnmetējiem un citiem briesmu metējiem. Jodi apber pasauli ar smagu svinu un degošu fosforu, bet pats Belcebuls, kauliem graboļ, ar izkapti pār plecu auļo pa zemes virsu un plauj, un plauj...

Lādēdamies un raudādami divstāveņu gulētāji lec no savām cisām un steidzas uz pagrabiem.

Tāds arī ir noteikums: kad sirēnas pauž elles uzkāpšanu virs zemes, neviens nedrīkst palikt nepaslēpies.

Bet kāds likums vai noteikums var pavēlēt skriet tam, kas nevar nostāvēt uz kājām? Kāds likums var pavēlēt mātei skriet, lai slēptos, un atstāt vienus savus bērnus, kas paši nevar ne nostāvēt un kuŗus viņa viena pati nevar nešus aiznest?

Skolas istaba ceturtajā stāvā iztukšojas dažos mirkļos, tikai Liene paliek. Viņa apsēžas uz lāvas malas, kur drudzī saraustīti elpo un brīžam kunkst viņas slimie bērni, un lūkojas pa logu baismīgajās nakts debesīs, no kurienes elles spēki šķaida iznīcību pār zemi.

Nams trīc un dreb, logu stikli plīst un tinkšķ, un palaikam visa lielā celtne salīgojas, bet Lienes sirds ir auksta un mierā sastingusi. Ne bailes palīdz, ne pānika un lūgšanas... nu, jāpasmīn! Nav neviena, kas zemei un tās radībai palīdzētu. Neviena. Visa vaļa ir nelabā rokās. Kad tas gribēs, tad paķers Lieni ar visiem bērniem vai ceturtā stāvā, vai pagrabā. Nekur no tā neizbēgt! Vai mazums dzīvību aiziet bojā Vācijas pagrabos?

☆

Bet nākamajā rītā Liene iekšķīgi kaunā sarkst par saviem zaimiem. Šī skola ir caurlaides nometne, kur bēgļiem atļauts pārgulēt tikai pāri nakšu. Tad jāsien atkal savas pauniņas uz muguras un jāklīst tālāk, jāmeklē jauns patvērums.

Kaut arī Laksiņu ģimenes galva Kristaps slimības dēļ bija atrauts no ģimenes un viņš guļ kādā svešās pilsētas slimnīcā plaušu karsonī, Lienei ar bērniem caurlaides patversmi būtu vajadzējis atstāt šā vai tā — viņai paskaidro patversmes vadītājs.

Bet tā kā viens viņas bērns ir saslimis ar masalām smagā formā, Lienei ar bērniem atļauj palikt turpat. Lai citi bēgļi ar bērniem paši vairās un sargās; la neiet sērgas apsēstajam kaktam tuvumā; lai nenāk uz šo patversmi, kas jau pārpildīta pāri mēram; lai iet tālāk un meklē citu pajumti!

Tagad nu Lienei ar bērniem nav jāaizklīst nezkur svešajā zemē, atstājot grūti slimo Kristapu vienu pašu. Tagad Liene varbūt sagaidīs Kristapu tepat, lai kopā atkal mītu svešās ielas un ceļus. Lienei pārskrien auksti drebuļi. Diez vai tas maz bija elles valdnieks, kas uzsūtīja Mārcim masalas? Vai tas tomēr nebija Dievs, ko viņa pagājušā dienā un naktī bija zaimojusi?

Liene slapina ar aukstām ūdens lāsēm Mārciņa karstumos izkaltušās lūpiņas un čukst:

„Tev, Mārcīt, vajadzēja saslimt, lai mūs neizšķirtu no tētes! Tev, tam mazākajam un nevarīgākajam, par to jāsamaksā."

(Turpinājums sekos)

NEKROLO

NIKOLAJA KALNIŅA VĒSTULE DZE

Mīļais Ērik!

Šī, laikam, ir pirmā vēstule, ko Tev rakstu. Dzīvē mēs sazvanījāmies pa telefonu vai, kad atnāca vasara, nedēļas nogalēs un atvaļinājumos braucām uz Priedaini. Nezinu, vai Tu to vairs vari caur debesu rūti redzēt, bet tikai dažas jūdzes no Kingstonas pie mazā ezeriņa bija māju pudu ris, kam pāri zuzēja priedes. Atceries, vienu ēku, kuŗā Tu mīti, vasarnieki iesauca par Rakstnieku pili. Arī man tajā bija gods ar Tevi kopā dzīvot. Mēs daudz runājām par literatūru. Ipaši, kad saulojāmies mežā, kur zālē bija katram izgulēta vilaka. Tad Tu stāstīji par Rīgas laikiem, par Jampampu sanāksmēm. Dažreiz mēs abi tā aizrāvāmies (Tu ar stāstīšanu, es ar klausīšanos), ka aizmirsām mājās iet. Augumi tad mums bija sviedriem norasojuši un sārti kvēloja.

Pērn gan mēs vairs uz „cepli" negājām. Arsti pēc sirds lēkmes Tev bija aizlieguši saulošies. Bet mēs vēl joprojām rātni gājām peldēties, kurināj ām pirtiņu un pēc lietus dienām sēņojām. Tev pašam nevajadzēja locīties: Rasmiņa tecēja līdz un visas sēnes pacēla, kuŗas tētis parādīja. Bet no pirts kurināšanas Tu nebiji atturams. Vismaz pie krāsns Tev vajadzēja sēdēt pašam, sapratīgi izkraut malku, lai uguns tūlīt skrietu rūkdams, kad pielaiž sērkociņu. Jā, vai tad par velti Tavi draugi ri, kuŗiem stāvēja goc sēru dziesm stājām ēkā, raisīja caur Aizsauli.

Mums, p tur ieskatīti ka Tu nu t aizgājušaje ka pats pir (tāpat kā z nāca smaid „Ērik, arī cas. „Kā kl ja?" Un Tu pi, zēni, vē nāram uz dzejoju kr romānu ī nolīdis pa un raksta pat vairs Un Jānis, bērnu au dara Frēdi — „Vecīši smaidi. Un ni un vecī gi. Tu viņ dī nemaz Ērik, arī atceries, k Latvju enc

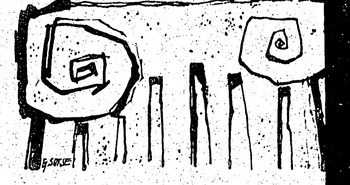

(74. turpinājums)

Uldis izstāstīja, ka iebraucis un sam darbu. Tad viņš, mazliet stomīdamies, vu vajadzību:

— Un tagad nu, Erika, man jālūdz jūsu palīdzība. Sieva nevar Rīgā pierai nav darba, bet darbā to nepieņem, ja pierakstīta. Vai Utagam nevajaga kāda ces, kas negrib algas un apsolās te n traucēt?

Erika saprata.

— Tūlīt, kungs! Es tūlīt aprunāšos Johanam te liels vārds.

Johans viens tomēr jautājumu nevar un Uldim vajadzēja savu lūgumu atkār šo reizi kādam vecākam kungam, kas sevišķā kabinetā. Tas apsolīja pārdom kamajā dienā pateikt atbildi.

Erika Uldi pavadīja līdz kāpnēm.

— Man liekas, viss būs kārtībā, — viņ Izskatījās, ka viņš grib palīdzēt. Herr ļoti labs cilvēks. Kur jūs pats esat ap

Kad Uldis nosauca Bruņa vārdu, Erik

— Es viņu sen neesmu redzējusi, —

— Vai jūs viņa kundzi satikāt?

— Dr. Leide nav apprecējies, — Uld ka Erika to nezina. — Kaut kas notik aizgāja katrs uz savu pusi.

— Nav?!

NEKROLOGA VIETĀ

NIKOLAJA KALNIŅA VĒSTULE DZEJNIEKAM ĒRIKAM RAISTERAM AIZSAULĒ

Mīļais Ērik!

Šī, laikam, ir pirmā vēstule, ko Tev rakstu. Dzīvē mēs sazvanījāmies pa telefonu vai, kad atnāca vasara, nedēļas nogalēs un atvaļinājumos braucām uz Priedaini. Nezinu, vai Tu to vairs vari caur debesu rūti redzēt, bet tikai dažas jūdzes no Kingstonas pie mazā ezeriņa bija māju puduris, kam pāri zuzēja priedes. Atceries, vienu ēku, kurā Tu miti, vasarnieki iesauca par Rakstnieku pili. Arī man tajā bija gods ar Tevi kopā dzīvot. Mēs daudz runājām par literātūru. Īpaši, kad sauļojāmies mežā, kur zālē bija katram izgulēta viļaka. Tad Tu stāstīji par Rīgas laikiem, par Jampampu sanāksmēm. Dažreiz mēs abi tā aizrāvāmies (Tu ar stāstīšanu, es ar klausīšanos), ka aizmirsām mājās iet. Augumi tad mums bija sviedriem norasojuši un sārti kvēloja.

Pērn gan mēs vairs uz „cepli" negājām. Ārsti pēc sirds lēkmes Tev bija aizlieguši sauļoties. Bet mēs vēl joprojām rātni gājām peldēties, kurinājām pirtiņu un pēc lietus dienām sēņojām. Tev pašam nevajadzēja locīties: Rasmiņa tecēja līdz un visas sēnes pacēla, kuras tētis parādīja. Bet no pirts kurināšanas Tu nebiji atturams. Vismaz pie krāsns Tev vajadzēja sēdēt pašam, sapratīgi izkraut malku, lai uguns tūlīt skrietu rūkdams, kad pielaiž sērkociņu. Jā, vai tad par velti Tev bija piešķirts kurināšanā meistara tituls? Un Tu to godam valkāji. Paldies nu vēl Viņā saulē no visiem, kas Tavā kurinātajā pirtiņā balti nomazgājāmies!

Tu rūpējies arī par mūsu garu: vienmēr sestdienās atvedi „svaigu" avīzi, nolasīji dzejoļus, kurus biji sacerējis, staigādams pa meža takām, kas Tev atgādināja Latviju. Un kad mēs svinējām vārda vai dzimšanas dienas, Tu teici asprātīgas runas vai vareni dziedāji. Cik žēl, ka nav uzņemta skaņu lentē Tava vismīļākā dziesma par tēva svārkiem. Tad Tu dimdināji mūsu sabiedrisko ēku ezermalā tik aizrautīgi, ka pat kaimiņi otrā krastā klausījās.

Kādā uzvedumā mēs tēlojām drošsirdīgus jūrniekus. Mums bija baltas cepures, un mēs lepni izriezām krūtis, sak, dzejnieki arī nemaz nav tādi mīkstpēdiņi. Nē, tādi mēs nepavisam nebijām! Kad Tu vēl biji pilnīgi vesels, vai negāji no rītiem pirmais ezerā? Un vai mēs pēc tam nevingrojām?! Reizēm mēs arī strādājām: plāvām zāli, palīdzējām izcirst sausos kokus, šo to pielabojām. Mēs taču abi bijām zemnieku dēli. Vai nebijām gana uz cirtiena stāvējuši tur tālu dzimtenē? Rankā, varbūt, vēl tagad piemin, kāds tas dzejnieks Ēriks bija varens plāvējs!

Kad mūsu „privātnometne" rīkoja bērnu svētkus, arī ad mums bija darbu pilnas rokas. Mēs vedām ar plostu pār ezeru puķes un uzposām svētku laukumu, palīdzējām iekārtot sacensību novietnes, līmēt pie kātiņiem karodziņus, uzstādīt skaņu aparātus. Ja reizēm arī kaut ko nejēdzām, mums vajadzēja būt vismaz klāt un redzēt, jo bērnu ziņkārība pielipa arī mums. Kad mazie uzstājās, viņi bija lepni, ka skatītājos ir arī redaktors. Varbūt kaut ko uzrakstīs? Un Tu uzrakstīji arī, kad bērni bija to pelnījuši. Dažu vasaru to bija pāri divdesmitiem, tā kā iznāca ne tikai teātris, bet arī koris.

Ai, bija jau vēl daudz izdarību, un tagad visas tās nāk prātā, kad domāju par Tevi. Tapēc piedod, ka cienīga nekrologa vietā esmu aizgājis atmiņās. Īstenība pēc Tavas nāves ir gaužām smaga. Pavadītāju Tavās bērēs bija tik daudz, ka pat divās telpās nepietika vietu. Un gandrīz visi raudāja. Lai nesāpinātu Tavu palikušo dzīves draugu, pašreiz nevar nekā rakstīt, cik viņai grūti gāja šais atvadu stundās. Bet Rasmiņa turējās ļoti varonīgi. Viņa slaucīja mātei asaras un mierināja: „Neraudi, māmiņ!" Pie šķirsta aizlauztām balsīm runāja Tavi draugi; Preses biedrības vīri, kuriem Tu biji priekšnieks, stāvēja goda sardzē. Izskanēja sēru dziesmas, un mēs Tevi atstājām ēkā, kurā Tavu garu atraisīja caur uguni lidojumam uz Aizsauli.

Mums, palicējiem, nav lemts tur ieskatīties. Bet gribas domāt, ka Tu nu tur satiecies ar agrāk aizgājušajiem draugiem. Liekas, ka pats pirmais izplestām rokām (tāpat kā zemes dzīvē) pretī Tev nāca smaidīdams Linards Tauns: „Ērik, arī Tu jau te!" viņš iesaucas. „Kā klājas draugiem tur lejā?" Un Tu tūlīt sāc stāstīt: „Viņi, zēni, vēl raujas uz goda. Gunāram uz Ziemsvētkiem iznāks dzejoļu krājums. Tedis laiž klajā romānu pēc romāna; Vitauts, nolīdis pagrabiņā, kaut ko pētī un raksta tik čītīgi, ka laika nav pat vairs ar draugiem pasēdēt. Un Jānis, — tas ir paraugtēvs bērnu audzināšanā" — „Un ko dara Frēdis un citi skunstnieki?" — „Vecīši arī raujas!" Tu pasmaidi. Un tad es atceros, ka zēni un vecīši bija visi Tavi draugi. Tu viņus mīlēji, un citi vārdi nemaz nepiederējās...

Ērik, arī Tevi visi mīlēja. Vai atceries, kas par Tevi rakstīts Latvju enciklopēdijā: „...Blakus dabas lirikai un laikmetiskai dzejai sevišķi izceļas erotiskie temati, kas labās formas dēļ nezaudē vērtību blakus Virzas un Medeņa mīlestības lirikai." Tas ir augsts cildinājums Tev kā mīlestības dzejniekam. Tu tur esi cildināts arī kā iejūtīgs recenzents, pieminēta Tava darbošanās Rīgā, Vācijā un Amerikā, galvenokārt laikrakstos. Trīs dzejoļu krājumus Tu esi atstājis kā mantojumu mūsu lietrātūrā. Vēl viens, varbūt, iznāks no atstātajiem manuskriptiem. Un kur tad raksti avīzēs! Redaktors ir līdzīgs skolotājam, kas neredz izsēto sēklu, bet tās uzdīgst un nes augļus, sējējam pašam nezinot. Nu Tu mums pietrūksi kā dzejnieks, kā draugs un kā redaktors. Tu pietrūksi arī kā cilvēks, ap kuru ikviens labi jutās, kā labestīgas gaismas apspīdēts.

Vēstule ir jābeidz. Piedod, ja stilā tā nav izturēta. Brīžiem es apstājos un jautāju: vai tiešām tā ir īstenība, ka Tevis vairs av? Un bēru lapiņa ar krustu virs Tava vārda uz mana galda dod atbildi: av... nav... nav...

Ir tikai atmiņas — sēras, kā priežu šalkšana rudens vējā tur stūrītī, kur Tu staigāji pēdējās vasaras un juties kā dzimtenē...

Nikolajs Kalniņš

Aina Kraujiete

VISU DVĒSEĻU DIENĀ

Par prieku
negantībai par prieku
papīram putekļi
tagad, ne burti tiek, —
un jauna mute,
kas mūžām gribēja rados,
ēd zemi jau garus gadus
negantībai par prieku.
Bet dzejniekam grūts mūžs, —
teica trubadūrs jauns reiz, vējam
georģīnēs pūšot.
Labāk lai parādēs ejam
un rīkojam procesijas, — tā cits kāds
man grāmatā ierakstīja, kad bija
labs prāts.
Visu Dvēseļu dienā,
kāzu mirti kad posos dēstīt,
kapu lakstīgala, ne zīle
zināja vēstīt:
— Varbūt tā nedomās daudzi,
bet nomirušo mīlē,
mīlē vairāk aizvien — —

un negantībai par prieku,
par prieku dzejnieku draudzei
bez laika laiks putekļos
liek.

Edvarts Tūters

LABO TRADICIJU TURPINĀTĀJS

ĪPATA IZSTĀDE LATVIJAS MĀKSLAS AKADĒMIJAS ATCEREI

Mineapoles un St. Paulas latviešu ev. lut. draudzes dāmu komitejai, atceroties Latvijas dibināšanas dienu, bija radusies ideja sarīkot Latvijas mākslas akadēmijas atcerei veltītu izstādi, aicinot piedalīties visus abās pilsētās dzīvojošos māksliniekus, kuri savu mākslinieciško izglītību apguvuši LMA meistardarbnīcās, tā godinot mūsu dižo mākslas templi, kas latviešu tautai un valstij devis vērtības un slavu arī ārpus valsts robežām. Šī bija pirmā šāda veida izstāde Mineapolē.

Tiem, kam mīļa latviešu tautas kultūra un māksla, LMA vārds būs tikpat mīļš un svēts kā pati Latvija. Tas arī labi saprotams, jo šīs augstākās mācības iestādes garīgajā atmosfairā raisījās, sazaroja un krāšņi atplauka mūsu nacionālās mākslas zieds. Šīs garīgās atmosfairas labvēlību savukārt veicināja tas, ka LMA paidagogi bija ne vien ar ļoti iezīmīgām personīgām mākslinieciskām dotībām, bet bija studējuši Vakareiropā un iepazinušies ar tās dažādajiem glezniecības strāvojumiem un skolām. Nodibinoties LMA, šie jau atzītie mākslinieki uzņēmās atbildīgo pienākumu audzēkņus izskolot ne vien līdzvērtīgus Vakareiropas māksliniekiem, bet tai pašā laikā tos vest arī uz vienu kopīgu un visai svarīgu mērķi — uz latviešu mākslas būtisku izpratni. Ka LMA šo ļoti svarīgo, bet reizē arī cildeno mērķi godam veikusi, par to liecina tie daudzie LMA beigušie mākslinieki, kuru vārdi jau ierakstīti un vēl tiks ierakstīti mūsu mākslas vēsturē, lai tajā paliktu uz visiem laikiem.

Izstādes atklāšanas brīdis ar ziediem, svecēm un draudzes sieviešu dubultkvarteta piedalīšanos Gunas Kalmītes vadībā, ar Ivaru Kraftu pie klavierēm, atstāja svinīgu iespaidu. Uzrunu teica dāmu komitejas pr-ce Elīzenija Zintniece, iepazīstinot svinīgā brīža dalībniekus ar katru atsevišķu mākslinieku — šīs izstādes dalībnieku, un pasniedzot katram pa ziedam. Šajā LMA atcerei rīkotajā izstādē bija sakopoti 7 autori — Jūlija Jēgera, Voldemāra Ābolina, Voldemāra Gūtmaņa, Miķeļa Geistauta, Jāņa Kalmītes, Melitas Lapko un Austras Ogules — 44 darbi.

Sākot šīs izstādes apskati, jāpiezīmē, ka laimīgā kārtā skates nelielais dalībnieku pulciņš reprezentēja gandrīz visas LMA meistardarbnīcas: figūrālo, ainavu, grafisko, tēlniecības un dekorātīvo. Pievēršoties atsevišķu mākslinieku darbiem, vispirms apstāsimies pie jau mūžībā aizsauktā Jūlija Jēgera gleznām. Viņa mākslas atklāsme reizē ir arī latviskās mentālitātes atklāsme. Izstādītās 4 lieliskās gleznas goddevīgi reprezentēja LMA figūrālo meistardarbnīcu. Lai atļauts še citēt LMA bijušo paidagogu prof. Dr. Jāni Siliņu, kas Jūlija Jēgera sniegumu vērtējis šādiem vārdiem: „J. Jēgers ir viens no mū-

(Nobeigums 5 lpp.)

Latvijas karogs un cinītāju piemiņa

DAUGAVAS VANAGU MĒNEŠRAKSTS Nr. 5 ((115), SEPTEMBRA/OKTOBRA NUMURS

Vienā vai otrā variantā daudzi būs lasījuši nostāstu par Latvijas karoga izcelšanos. Liekas, tas arī būs pamudinājis dzejnieku Ed. Virzu par Latvijas karogu rakstīt šādas rindas: „Pildās baigiem tēliem ielas, pildās bālām ēnām gaiss,/ Un iet mirušais un dzīvais, kur sauc karogs dīvainais..." Savā simboliskajā redzējumā dzejnieks tālāk izsaka katra latviešu patriota vēlmi, lai karogs paceltos tik augstu Latvijas debesu zilgmē, ka to redzētu paaudzes, kas nāks pēc mums.

Novembris ir cīnītāju godināšanas un karoga pacelšanas mēnesis, kad latviešu trimdinieki pulcējas lielākās un mazākās vietās, lai pieminētu savas tautas varoņus.

Daugavas Vanagu mēnešraksts ir mūsu cīnītāju žurnāls, kas latviešiem visās pasaules malās nes vērtīgu rakstu kopojumu, literātūru, apskatus par mākslu un notikumiem DV organizācijas dzīvē. Šāgada 5. numurs sākas ar V. Haznera rakstu „Cīnītāju godināšanas mēnesis", kurā autors vispārējos vilcienos apskata latviešu karavīru gaitas mūsu tautas vēstures atsevišķajos posmos. Raksta nobeigumā V. Hazners zīmīgi saka: „Mūsu tautas nākotnes labā ir vietā arvien daudzināt mūsu karavīrus, kas savu uzdevumu zina un saprot arī tagad. Vēsture māca, ka brīvību pirkt var tikai ar asinīm."

H. Kreicers rakstā „Mesiānisms un misijas" apskata un iztirzā mesiānisma veidus un to iedarbību tautās. Rakstot, ka gandrīz visas Eiropas tautas sapņojušas mesiānistisko sapni, autors apstājas arī pie mums pašiem. V. Likerts rakstā „1939. g. slepenais līgums" apraksta apstākļus un politisko stāvokli, kādā Pad. savienība 1939. gada 23. augustā parakstīja sadarbības līgumu ar nacionālsociālistisko Vāciju. Raksta autors cenšas atbildēt uz jautājumu, vai Latvijas valdība zināja par līgumam pievienoto slepeno papildinājumu.

Plašākā apcerējumā „Latvija rusifikācijas žņaugos" Jānis Brūns izseko pārkrievināšanas tieksmēm Latvijā, sākot ar Vidzemes pievienošanu Krievijai 1721. gadā. Sevišķu vērību autors pievērsis pārkrievināšanai pēc Latvijas trešās okupācijas 1945. gadā, izteiktās domas un secinājumus pamatojot ar faktiem un minot avotus, no kuriem tie ņemti. Rakstā „Ideoloģiju impotence" P. Aigars norāda uz raksturīgiem piemēriem komūnistu literātūrā un laikrakstos. Paškritika, kas izpaužas komūnistu varasvīru rakstos, daļēji atsedz dzīves reālitātes Baltijas valstīs un pierāda cilvēku neuzticību komūnisma ideoloģijai. Vēsturnieks V. Biļķins stāstījumā „Divas sarunas" sniedz notikumu aprakstu sakarā ar Rīgas latviešu biedrību, bet vēstījumu par sevi un atgriešanos frontē tēlojumā „Atpakaļ grāvjos" uzrakstījis Arnolds Šiņķis.

DVM 5. numura literārajā daļā sniegts fragments no N. Kalniņa romāna „Laipu licēji" II daļas „Maksis Šubiņš". Seko fragmenti no šai vasarā mirušā Edvīna Medņa iecerētā romāna „Sirds melodija." G. Janovskis devis dzejoli „Vējam no jūras." Dzejniece I. Vīksna aprakstā „Draugs ar zirgiem un zivīm" ciemojas pie Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda laureāta gleznotāja Edvarda Dzeņa, kura glezna „Melnā laivā" melnbaltā technikā reproducēta šai numurā. Dr. P. Jurēvičs rakstā „Pārvēdības literātūrā" apcer krizes un pārmaiņas literātūrā atkarā no laikmetu maiņām un šķietamo tematikas apsikšanu sakarā ar lasītāju skaita pieaugumu. J. Bičolis recenzijā „Pulkvedis Mednis latviešu literātūrā" iepazīstina lasītājus tuvāk ar šī šogad mirušā autora pienesumu mūsu prozā un drāmā. Grāmatu recenzijās sniegti apskati par A. Rasas „Uz ķēniņa zemi" un rakstu krājumu „Latviešu kultūra laikmetu maiņās", kuru sakārtojis un rediģējis H. Biezais.

Portretējumā „Jaunie Klīvlendas talanti" J. Kalnietis īsumā apraksta mūziķu Guntas Plostnieces un Dr. Viļņa Ciemiņa panākumus. Par latviešu virsniekiem ASV gaisa spēkos raksta maj. V. Kukainis. Pazīstamā latviešu tautas deju lietpratēja Vēra Rulliņa devusi uzskatāmu pārskatu par tautas dejām trimdā un dzimtenē.

Nodaļā „Vanadžu dzīve, darbs un vērojumi" M. Ausala apraksta savu sarunu ar Latvijas sūtņa K. Zariņa atraitni Henrietu viņas mūža 65 gadu mijā. Seko raksti par Bradfordas vanadžu 15 darba gadiem un Rietumvācijas vanadžu pirmo salidojumu.

Nodaļā „Mūsu dzīve" publicēts tradiciju pamatojums un kārtība DV organizācijā (autors: DV CV ideoloģiskās nozares vadītājs V. Hazners), raksts par protežu pagatavošanu un piemērotiem materiāliem, apraksts par Anglijas DVF grāmatnīcas darbību Londonā. Seko chronika — organizācijas nodaļu ziņas, jubilāri, mirušie, apbalvotie un sports. Nobeigumā Dadža zīmējums „Tā mums gāja".

Daudzpusīgā satura dēļ DV mēnešraksts pelnījis lielāku atsaucību ne tikai no DV biedru puses, bet visiem tautiešiem, kas ciena nopietnu rakstu kopojumu. Tajā katrs atradīs kaut ko vērtīgu un savām interesēm piemērotu.

K. Zemdega

(74. turpinājums)

Uldis izstāstīja, ka iebraucis un sameklējis sev darbu. Tad viņš, mazliet stomīdamies, izteica savu vajadzību:

— Un tagad nu, Erika, man jālūdz tava . . . jūsu palīdzība. Sieva nevar Rīgā pierakstīties, ja nav darba, bet darbā to nepieņem, ja nav Rīgā pierakstīta. Vai Utagam nevajaga kādas darbinieces, kas negrib algas un apsolās te nevienu netraucēt?

Erika saprata.

— Tūlīt, kungs! Es tūlīt aprunāšos ar svaini. Johanam te liels vārds.

Johans viens tomēr jautājumu nevarēja izšķirt, un Uldim vajadzēja savu lūgumu atkārtot vēl trešo reizi kādam vecākam kungam, kas sēdēja atsevišķā kabinetā. Tas apsolīja pārdomāt un nākamajā dienā pateikt atbildi.

Erika Uldi pavadīja līdz kāpnēm.

— Man liekas, viss būs kārtībā, — viņa teica. — Izskatījās, ka viņš grib palīdzēt. Herr Brauns ir ļoti labs cilvēks. Kur jūs pats esat apmeties?

Kad Uldis nosauca Bruņa vārdu, Erika pietvīka.

— Es viņu sen neesmu redzējusi, — viņa teica. — Vai jūs viņa kundzi satikāt?

— Dr. Leide nav apprecējies, — Uldis brīnījās, ka Erika to nezina. — Kaut kas notika, un viņi aizgāja katrs uz savu pusi.

— Nav?!

☆

Nākamajā dienā Uldis noteiktajā laikā atkal Bija Utagā pie Brauna kunga.

— Herr Birne, — Brauns runāja vāciski, — tā lieta ies, bet tikai ar vienu noteikumu: lai nerastos nepatikšanas, jūsu kundzei tomēr ikdienas būs šeit jānāk. Te darba netrūkst, kaut arī mēs neviena jauna darbinieka nebijām domājuši pieņemt. Alga būs maza, bet, cik saprotu, tas jums arī nebija svarīgākais.

Dabūjis vajadzīgās apliecības, Uldis no Utaga devās pie Bruņa. Viņi bija norunājuši kopā ēst pusdienas Romas pagrabā.

— Un tagad dzīvokļa lieta, — Brunis bija pārņēmis lietas vadību. — Tev bija cūkas laime, ka tik ātri dabūji Monikai darbu. Es vēlreiz pārdomāju: kāpēc viņa nevarētu dzīvot pie Ilgas? Viņas taču skolas biedrenes!

Taisnība. Viņas bija skolas biedrenes, — Uldis domāja. Vēl vairāk — kādreiz pat skaitījās draudzenes. Bet vai tas bija labi? Vai bija labi un pareizi sievu un bērnu laist dzīvoklī, kur valdīja Ilga? Arī viņš pats palaikam taču būs pilsētā. Nepārtraukti visu ziemu, dienu pēc dienas viņi mežā nebūs. Nāks svētki — Ziemsvētki, Jaunsgads, Lieldienas, viņš brauks pie ģimenes. Būt zem viena jumta ar Ilgu?

— Nu? — Brunis nepacietīgi pārjautāja. — Kur tu aizsapņojies? Kā paliek? Es tavā vietā tūlīt šodien spertos turp, kamēr cits nav aizskrējis priekšā.

— Nevaru izgudrot... —Uldis lēni runāja. — Tu labi zini par Ilgu un mani. Es tiešām . . .

— Mīļā stundiņa! — Brunis plati iesmējās. — Tagad tu sāksi domāt par bijušajām romancēm! Šodien, kad katrs domā tikai par to, kā palikt pie dzīvības! Neesi smieklīgs. Bez tam — tur nedzīvosi tu, bet Monika.

— Es tomēr gribētu vispirms aprunāties ar Moniku, — Uldis palika pie sava. — Ja viņa ar mieru, tad jā. Bet citādi — būs jāpameklē citur.

Pēc pusdienas Uldis piezvanīja Monikai uz Birņiem.

— Pie Ilgas? Jā, protams! Kāpēc gan ne? — Monika tūlīt piekrita. — Vai tu ar viņu jau runāji?

Uldim ierodoties, Ilga tieši bija sagatavojusies iziešanai. Bija vēsa diena, un viņa bija uzvilkusi iepriekšējā rudenī pirkto zvērādas kažokjaku.

— Uldi! Nē, tas ir pārsteigums! — Ilga priecīgi iesaucās. — Tik sen neredzēts!

Viņa nosvieda kažociņu priekšnamā uz krēsla un atgriezās dzīvoklī.

— Babīt, uzvāriet mums tēju! — Ilga sauca pa pusvērtajām durvīm virtuvē. — Uldi, tu taču zini par Aivaru? Tu kādreiz strādāji tiesā: saki, vai tā var — turēt ieslodzītu un neļaut satikties ne ar sievu, ne advokātu? Vai tas nav pret likumu?

Uldis savieba seju.

— Kas to prasa? Tu vēl vari būt laimīga, ka zini, ka viņš dzīvs un, kā Brunis stāsta, saņemot tavus sainīšus. Citi ir apcietināti, un par tiem neviens nekā nezina.

Tad viņš klusāk piemetināja:

— Saki, vai te var brīvi runāt? Nav kāds, kas noklausās? Tev esot īrnieki.

— Nav pašreiz mājās. Un telefonam priekšnamā es uzlieku spilvenu. Tur kaut ko iebūvēja; kopš tā laika esmu kļuvusi uzmanīga. Bet drīz jau, laikam, man arī pieliks citus, tad vairs tik brīvi nevarēs. Pašreiz ir tikai viena ģimene — skolotājs Smādars ar sievu un puiku. Bet dzīvoklis vēl par lielu.

— Redzi, taisni tāpēc es nāku, — Uldis bija priecīgs, ka saruna pati ievirzījusies vajadzīgajā ceļā.

Viņš izstāstīja sava nāciena mērķi, un Ilga tūlīt piekrita.

— Tad esmu glābta! — viņa iesaucās. — Ja būs vēl viens bērns mājās, tad te neviens negribēs dzīvot. Tava meitene taču pārāk lielu traci netaisa, ko?

— Rudīte ir labi audzināta. Monika prot ar viņu . . . bet — kā jau bērns. Uz krēsla visu laiku viņa nesēž. Dzīvs radījums.

— Dzīvs radījums ir viena lieta, bet huligānisms ir pavisam cita. Smādars — kaut skolotājs — no bērnu audzināšanas nekā liela nesaprot. Un viņa pati jau ne tik. Ko mazais grib, to dara. Disciplīnas nekādas. Liekas būt īsts partijas cilvēks. Nē, nav ko bīties. Es jau teicu — nav pašreiz mājās. Hahaha! Ja tie būtu mājās, tu jau sen būtu dzirdējis!

Dīvaini. Likās — Brunim taisnība. Pašreiz tas, kas kādreiz bija licies tik svarīgs — viņa mīlestība — bija pilnīgi pagaisis. Pašreiz domas vijās tikai ap to, kā paēst, kur izgulēties, kā palikt dzīvam. Un — kā paslēpties, lai nebūtu tiem acīs, kas tīkoja viņa dzīvības.

Kāpēc viņš pats vēl nebija apcietināts? Kā tas bija iespējams, ka viņu — tiesnesi, kas bija sēdējis klāt, kad tiesāja veselu rindu komūnistu, kuri jau pirmajā dienā pēc krievu ienākšanas bija izlaisti no cietuma un pašreiz atradās amatos, — kā tas bija iespējams, ka viņu vēl bija atstājuši brīvībā? Vai tāpēc, ka tiem likās: laika diezgan? Nekur taču viņš nevarēja izsprukt. Te viss gāja, kā tagad teica, pēc plāna un grafika. Laika bija diezgan.

(Turpinājums sekos)

Mūsu misija

LATVIJAS VALSTSSVĒTKU SVINĪBAS MONTREALĀ

Kaut ārā plosījās agrs sniegputenis, Montrealas Paidagoģiskā institūta krāšņi dekorētā zāle pildījās tautiešiem, lai atzīmētu un domās pakavētos pie Latvijas valsts dibināšanas pirms 49 gadiem un pie patstāvības laika.

Sarīkojuma vadītāja Dr. Vaira Freiberga, svinīgo aktu atklājot uzsvēra, ka 18. novembri atzīmē visā brīvajā pasaulē, kur vien mīt latvieši, bet pašā Latvijā to nedrīkst pat pieminēt.

Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons savā uzrunā pakavējās pie latviešu ciņām par brīvību, kuŗu komūnisma pārspēks vēl arvien mums liedzis. Lielās rietumu valstis joprojām atzīst mūsu tiesības uz savu valsti, tādēļ mums visiem jo cieši jāvienojas Latvijas atbrīvošanas darbā: „Dievs, svētī Latviju!"

Tālu ceļu no Vašingtonas bija mērojis Brīvās pasaules latv. apvienības un ASV latviešu apvienības valdes pr-dis prof. P. Lejiņš, lai šajā latviešiem tik nozīmīgajā dienā šoreiz būtu Montrealas tautiešu vidū. Svētku runu sākot, viņš nolasīja ASV ārlietu ministra P. Raska Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājam Dr. A. Spekkem piesūtīto vēstījumu sakarā ar Latvijas dibināšanas 49. gadadienu. Turpinājumā P. Lejiņš plašāk iepazīstināja ar iecerēm, kuŗas plānotas Latvijas 50 gadu dibināšanas atzīmēšanai. Šī jubileja jāatzīmē ar cieņu pret aizgājušajām paaudzēm, un mums jārāda jaunajai paaudzei ejamais ceļš, lai Latvija atkal kļūtu brīva. Runātājs pakavējās pie dažiem galvenajiem projektiem, par kuŗiem mūsu laikrakstā jau vairākkārt informēts, tā ka lasītājiem tie jau zināmi. Ka visiem mērķiem ir tautiešu atsaucība, pierāda šim vajadzībām ieplūstošie ziedojumi. Savā runā P. Lejiņš pasvītroja, ka latviešiem brīvajā pasaulē ir noteikta misija, kas stāv visam pāri. Tiem jārunā par latviešu tautas interesēm un par lielo nebrīvību, kuŗa tagad pastāv Latvijā. Uzrunu pabeidzot, P. Lejiņš pastāstīja, ka ceļā sastapis archibīskapu A. Lūsi, kas licis tautiešus Montrealā sirsnīgi sveicināt svētkos.

Personīgi apsveikt bija ieradies Montrealas pilsētas galvas pārstāvis, tāpat igauņu, lietuviešu, ukraiņu un poļu pārstāvji. Svinīgā akta laikā pie Latvijas karoga goda sardzē stāvēja Montrealas jaunieši tautas tērpos.

Sarīkojuma mākslinieciskajā daļā patriotiskus un izjustus priekšnesumus uz iespaidīgi dekorētās skatuves sniedza latviešu skolas audzēkņi. Bacha un Šūmana kompozicijas uz klavierēm atskaņoja Miķelis Bickis, tautas dejas sniedza deju kopa Ačkups Juŗa Zilkalna vadībā, bet latviešu komponistu darbus dziedāja vīru koris Junda diriģenta Daumanta Vītola vadībā. Tā bija skaista, piemērota programma; sevišķi bija prieks par jaunās un visjaunākās paaudzes kuplo piedalīšanos tās izpildīšanā.

Tautieši izklīda Montrealas sniegputeņa naktī ar pacilātu vienotības izjūtu un apziņu, ka kaut kur mums visiem ir dzimtene, pie kuŗas esam asins saitēm saistīti un kuŗā, cerams, kanbaltsarkanais brīvības karogs.

Oz.

Aina no kanadiešu autora Robertsona Dēvisa lugas „Laime — mans ienaidnieks" (Fortune, My Foe), kuŗu kādreizējā Tallinas režisora Reina Andres iestudējumā šāgada izrādei izvēlējies Jaunkanadiešu teātris Toronto: no kreisās — Eiropas leļļu teātŗa izrādītājs Sabo (Hanss Zeiferts), kanadiešu klaidonis Baketijs (Valters Makmullens), bārmenis Čillijs (Rons Skots) un profesors Roulends (Tonijs Millers). Lugu izrādīs no 29. novembŗa līdz 10. decembrim (skat. rakstu mūsu iepriekšējā numurā) Toronto centrālās bibliotēkas teātrī (College un St. George ielu stūrī).

Pirmajā latviešu centrā Kanadā

LNĀK VALDES PRIEKŠSĒŽA J. NIEDRAS VIESOŠANĀS VINIPEGĀ

Sakarā ar LNAK valdes priekšsēža J. Niedras viesošanos Vinipegas latviešu rīkotajā Latvijas valstssvētku sarīkojumā, vietējo organizāciju vadītāji bija noorganizējuši īpašu sanāksmi lokālo un vispārējo jautājumu pārrunāšanai. To vadīja LNAK pārstāvis Vinipegā M. Stauvers, piedaloties 12 dalībniekiem no vietējās Latviešu biedrības, Korporāciju kopas, latviešu skolas, Sv. Krusta draudzes, Mārtiņa draudzes un katoļu vienības, bet trūka DV Manitobas nodaļas pārstāvju. Sanāksmes dalībniekus J. Niedra iepazīstināja ar LNAK darbu, mērķiem un nākotnes uzdevumiem, aicinot visas organizācijas un tautiešus atbalstīt centrālās organizācijas darbu, kā arī piedalīties pašreiz notiekošajās LNAK padomes vēlēšanās. Vietējo organizāciju pārstāvji savukārt izteicās par stāvokli Vinipegas latviešu sabiedriskajā darbā, kuŗā it sevišķi kultūrālajā laukā izjūtams augstvērtīgāku mākslinieku trūkums lielāku sarīkojumu organizēšanai. Vinipegā pašreiz dzīvo tikai ap 200 latviešu, kas iecelojuši pēc otra pasaules kaŗa. Pēc vispusīgām pārrunām vienojās, ka Vinipegas latvieši nākošajā LNAK padomē deleģēs vienu locekli.

Plašas pārrunas izraisīja arī Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšana, kuŗu Vinipegā organizēs visas vietējās organizācijas un draudzes kopīgi, pieaicinot arī DV nodaļas pārstāvjus. Par rīcības komitejas priekšsēdi izraudzīja M. Štauveru, uzdodot viņam jau tuvākajā laikā sasaukt konstruēšanās sanāksmi. LNAK būtu jārūpējas par mākslinieciskās programmas izpildījumu un jādod arī galvenie runātāji. Ar labi sagatavotu lielāku sarīkojumu Vinipegā varētu gūt plašu atsaucību un publicitāti arī kanadiešu sabiedrībā. Līdz šim latviešiem un vispār baltiešiem labvēlīgs bijis vietējais laikraksts „Winnipeg Free Press", kuŗā objektīvi atreferēta arī nesenā demonstrācija, kuŗu rīkoja sakarā ar boļševiku revolūcijas 50. gadadienu. Tāpat televīzijas raidījumos vismaz 10 reižu uzstājies apvienotais koris un tautas deju grupa Kokle. Vienu kopiju no filmas, kuŗā uzņemts pēdējais lieluzvedums, M. Štauvers nodeva LNAK valdei.

Visās Baltijas tautas Vinipegā sadarbību uzsākušas jau 1949. gadā un centušās nodibināt sakarus ar Baltijas tautu federāciju Kanadā, bet bez redzamiem panākumiem. Tādēļ 1957. gadā tās vienojušās par patstāvīgas Baltijas tautu federācijas dibināšanu Vinipegā. Tās priekšsēdis pašreiz ir lietuvietis A. Mačunas, bet viceprieksšēži M. Štauvers un igaunis E. Polsārs. Līdzšinējā darbība bijusi rosīga, organizējot gadskārtējos 14. jūnija svēru sarīkojumus un citus kopīgus pasākumus, tā iegūstot labu reputāciju vietējā sabiedrībā, pilsētas valdē un citās iestādēs. Sarunā ar minētajiem BTFV prezidija locekļiem J. Niedra panāca vienošanos par lokālās BTFV iesaistīšanos kopīgajā BTFK, kā Vinipegas nodaļai, tā gūstot daudz iespaidīgāku darbības bazi.

Vinipega ir vecākā latviešu kolonija Kanadā, jo pirmie iecelotāji še ieradās jau 1905. gadā, lielāks latviešu skaits tiem pievienojās ari pirms un pēc pirmā pasaules kaŗa. Līdz otram pasaules kaŗam Vinipegā un apkārtnē vēl bija ap 200 latviešu. Līdz 1920. gadam darbojās pat latviešu skola, kuŗā visus priekšmetus mācīja tikai latviešu valodā. Tādēļ vēl trešajā paaudzē latviešu valoda ir saglabājusies nevainojama, bet t.s. veclatviešu skaits tagad ievērojami samazinājies un vairs nepārsniedz 50. Tie visi pa lielākai daļai ir stipri kreisi noskaņoti, tādēļ mūsu nacionālajā darbā un organizācijās nepiedalās.

Savā laikā apm. 90 jūdžu no Vinipegas, pie Lakdibonē (Lac du Bonnet), bija izveidojies arī ievērojams latviešu lauksaimniecības centrs, bet vēlākajos gados jaunā paaudze pakāpeniski aizplūda uz pilsētām. Pašreiz kādreizējā centrā palikuši vairs tikai viena latviešu ģimene.

Pēc otra pasaules kaŗa Vinipegā un tās tuvākajā apkārtnē uz dzīvi apmetās ap 200 latviešu, kas tagad veido rosīgu sabiedrisku centru. Lietuviešu skaits ir daudz lielāks un sasniedz 700, bet igauņi ir tikai ap 70.

R. N.

AICINĀJUMS SACHISTIEM

Lai organizētu sacensības šachā starp atsevišķajām DV nodaļām visas Kanadas apmērā, DV Toronto nodaļas šachisti lūgti līdz 9. decembrim pieteikties pie N. V. Brasliņa — 245 Scarboro Golf Club Rd., Scarboro, Ont. vai pa tālr. 261—5767 un 691—3163 (vakaros). Ja ir vēlēšanās, pieteikties var arī Toronto latviešu šachisti, kuŗi nav DV organizācijas biedri.

Ieteikumi un iespējas latviešu nama uzlabošanai

Akciju sab. Latviešu nams Toronto akcionāru pēdējā gada sapulcē nolēma speciālas komisijas radīšanu, kuŗa pētītu iespējas nama tālākai uzlabošanai un apsaimniekošanai tā, lai tas atbilstu visām sabiedriskās dzīves prasībām. Šai komisijai par priekšsēdi izraudzīja M. Tožu, bet par locekļiem R. Grigoru, E. Janīšu, A. Rāviņu un L. Vēveri. Tagad, pēc 6 mēnešu darba, komisija pieņēmusi vairākus atzinumus, kuŗi jau piesūtīti visām organizācijām un akcionāriem. Vēl plašākai informācijai un ieteikumu pārrunāšanai valde sasauc informātīvu sanāksmi 3. decembrī plkst. 5,30 pēcpusdienā Latviešu namā. Pēc tam organizācijām un akcionāriem lokālās sapulcēs būs jautājumi jāpārrunā un pilnvarotajiem pārstāvjiem jādod norādījumi nama uzlabošanas galīgai izlemšanai ārkārtas akcionāru sapulcē, kas paredzēta 14. janvārī.

Speciālās komisijas atzinums ir, ka pašreizējos apstākļos un iespējās prasības pēc sabiedriskajām telpām būtu pietiekami apmierinātas, ja nama kopplatība būtu 21.000 kvadrātpēdu. Rēķinot to trīs stāvos, katrā platībai būtu jābūt 7000 kv. pēdām. Pašreizējā nama kopplatība ir tikai 13. 200 jeb 4400 kv. pēdu katrā stāvā.

Lai iegūtu trūkstošās 13.800 kv. pēdas, speciālā komisija min četras iespējas: 1) Paplašināt pašreizējo ēku ar jaunu piebūvi pēc jau agrāk izgatavotā plāna. Šāda piebūve, ieskaitot arī pašreizējās ēkas nepieciešamos uzlabojumus, izmaksātu ap 300.000 dol. 2) Nojaukt pašreizējo namu un celt jaunu ēku, kas varētu izmaksāt ap 380.000 dol. 3) Pārdot pašreizējo īpašumu un pirkt zemi citur pilsētā jaunas piemērotas ēkas būvei. 4) Pirkt zemi ārpus pilsētas robežām un celt jaunu ēku, šāda projekta izmaksa, apbūves gabalu ieskaitot, būtu ap 465.000 dol. Pašreizējā īpašuma vērtību rēķinot uz 165.000 dol. un to pārdodot, par jaunbūvi tomēr būtu vēl jāpiemaksā 300.000 dol.

Aplūkojot tuvāk šīs četras iespējas, komisija atzīst, ka ar pašreizējo akciju kapitālu un citiem līdzekļiem 2. un 3. iespēja atkrīt, jo nav paredzams, ka varētu sagādāt hipotēkāro aizdevumu 350.000 dol. apmērā. Paliekot pie 1. vai 4. iespējas, kuŗas saimnieciski ir stipri līdzīgas, hipotēkārais aizdevums būtu vajadzīgs apm. 260.000 dol. apmērā.

Katrai no šīm iespējām ir savas priekšrocības un arī trūkumi. Pallekot pašreizējā ēkā un to paplašinot ar piebūvi, ikvienam nams būtu ērti sasniedzams, izmantojot arī pilsētas satiksmes līdzekļus. Nama valdei nevajadzētu meklēt pagaidu telpas tām organizācijām, kuŗas pašreizējo namu jau izmanto. Viens no galvenajiem trūkumiem būtu tas, ka naktos vēl ieguldīt diezgan ievērojamu kapitālu pašreizējā celtnē, kuŗu, vadoties no mūsu dienu standarta, nevarētu salīdzināt ar jaunu būvi.

Pērkot zemi ārpus pilsētas centra, būtu iespējams izprojektēt un uzcelt ēku, kas atbilstu pašreizējam standartam un prasībām. Jaunās celtnes uzturēšana nākošo 15—20 gadu laikā neprasītu kapitālremontu. Tādā gadījumā auto novietošana būtu ārpus būves, un pagraba stāvs, kas pilsētā būtu jālieto automašīnu novietošanai, būtu izmantojams citiem, saimnieciski ienesīgākiem mērķiem. Izšķiroties par apbūves gabala pirkšanu ārpus pilsētas centra, viens no galvenajiem trūkumiem būtu, ka vispirms vajadzētu pārdot līdzšinējo īpašumu un uz pagaidu telpām pārvietot iestādījumus, kuŗi darbojas tagadējā namā. Tāpat var rasties arī satiksmes neērtības sabiedrībai, kas savukārt nelabvēlīgi atsauktos uz organizāciju darbību un sabiedrisko dzīvi vispār.

Komisija izstrādājusi arī sīkāku financiālo projektu kā līdzšinējās ēkas uzturēšanai ar jauno piebūvi, tā arī eventuālajai jaunbūvei ārpus pilsētas. Pēdējai ienākumi lēsti uz 32.200 dol. gadā, bet izdevumi uz 51.662 dol. ar deficītu 19.462 dol. gadā.

Lai novērstu šādu saimnieciski un financiāli nevēlamu situāciju, kā arī ievērojot citus iebildumus pret īpašumu ārpus pilsētas, komisija ieteic uzlabot pašreizējo namu un celt pie tā piebūvi, veicot būvdarbus iepriekš izstrādātās un noteiktās pakāpēs. Pirmā pakāpe būtu esošās ēkas uzlabošanu un piebūve, kuŗa sastāvētu no pagraba un pirmā stāva. Tā iegūtu 9200 kv. pēdu lielu jaunu platību, no kuŗas 4600 kv. pēdu pagraba stāvā būtu automašīnu novietošanai. Būvdarbu izmaksa būtu ap 204.000 dol., to īstenošanai pietiktu ar 160.000 dol. hipotēkāru aizdevumu. Otrā pakāpē, kas izmaksātu 96.000 dolāru, varētu pabeigt jaunbūves augšējo stāvu. Šāda projekta financiālais aprēķins ienākumos dotu 29.200 dol. gadā, bet izdevumos 40.092 dol. ar deficītu 10.892 dol. gadā. Izdevumos lielākais postenis ir kapitālizdevumi 15.822 dol., ēkas uzturēšanai 14.050 dol., saimniecībai 8120 dol. un administrātīvie izdevumi 2100 dol. Ienākumos sarīkojumu zāles iznomāšana dotu 16.500 dol., biroja telpu īres 5200 dol. un dažādi citi ienākumi 7500 dol. Deficīta segšanai komisija ieteic pagraba stāvā iekārtot restorānu ar bāru, vai iegūt kluba dzērienu pārdošanas atļauju un izdot telpas kā koncesiju ekonomam, vai arī iekasēt biedru naudu 10 dol. gadā no katra akcijas īpašnieka.

Komisija apsvērusi arī vēl citu iespēju, kuŗu gan atzinusi par saimnieciski neizdevīgu. Proti, vienīgi esošās ēkas uzlabošanu, kas izmaksātu ap 90.000 dol. Tādā gadījumā itin prāvus līdzekļus nāktos ieguldīt vecajā ēkā bez izredzēm tos atgūt, reizē norobežojot iespēju, vismaz tuvākajā nākotnē, namu paplašināt.

Savu atzinumu nobeigumā komisija vēl ieteica akcionāriem mainīt sabiedrības juridisko formu, pārveidojot līdzšinējo privāto par publisku akciju sabiedrību. Tādā gadījumā ikviens 100 dol. iemaksātājs kļūtu akcijas īpašnieks un arī balss tiesīgs, kas savukārt pavairotu tautiešu interesi un atsaucību kopīgā Latviešu nama lietā. Šādu priekšlikumu reiz jau izteica Latviešu nama valde, bet akcionāru sapulcē 1966. gadā tas neguva balsu vairākumu.

Speciālā komisija kopā ar saviem atzinumiem, ieteikumiem un aprēķiniem organizācijām un akcionāriem piesūtījusi arī pašreizējā nama paredzētās pārbūves plānus, tā dodot visai precīzu ieskatu pašreizējā stāvoklī, izredzēs un iespējās. Kuŗu no komisijas ieteikumiem un kādā veidā pieņems akcionāru sapulcē, galvenokārt atkarāsies no lielākajiem akciju turētājiem, kādi ir Skolas telpu fonds, Latviešu nama vienība, TLB, DV u.c. Katrā gadījumā no pieņemtā lēmuma būs atkarīga Latviešu nama nākotne un saimnieciskās izredzes.

R. N.

Pateicība!

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, it visiem, kas mani atcerējās un apsveica š. g. 23. novembrī manā 75 gadu dzimšanas dienā Toronto,

Jūsu Kārlis Kiršs,
zvērināts mērnieks.

Atziniba prof. A. Dreimanim

LNAK padomes priekšsēdi prof. A. Dreimani, kas ikdienas darbā ir Rietumontario universitātes mācībspēks un pazīstams zinātnieks, Kanadas enerģijas, kalnrūpniecības un dabas bagātību ministrs J. L. Pepēns (Pepin) iecēlis par locekli uz trim gadiem Kanadas nacionālajā padomdevēju komitejā ģeoloģisko ziņu pētniecībā.

Prof. A. Dreimanis šovasar pavadīja 3 mēnešus Eiropā kā Kanadas nacionālās pētniecības padomes stipendiāts, iepazīdamies ar jaunākajiem atklājumiem ģeoloģijā un pētniecības metodēm 11 valstu 30 institūtos un laboratorijās. Sevišķa vērība veltīta jaunākā ledus laikmeta norisēm dažādās Eiropas malās, kas arī bijis galvenais pārrunu temats ģeologu kongresā Polijā, kuŗā prof. Dreimanis referējis. Saviem priekšlasījumiem šai kongresā, kā arī vēlāk Stokholmas universitātē, Kanadas latviešu ģeologs izmantojis arī Rīgas latviešu ģeologu atzinumus. Prof. A. Dreimanis atzīst, ka zinātnieki okupētajā Latvijā daudz un ar labiem panākumiem strādājuši šai pētniecības nozarē, un viņu dati ir pārāki un pilnīgāki par Pad. savienībā līdzīgos pētījumos gūtajiem. Viņš arī domā, ka latviešu zinātniekiem brīvajā pasaulē būtu jāizmanto šī informācija, iepazīstinot ar okupētās Latvijas ģeologu atradumiem un pētījumiem savus kollēgas un interesentus. Zinātniekiem no okupētās Latvijas grūti izkļūt uz zinātniskām konferencēm brīvajā pasaulē, tātad par viņu pētījumiem un jaunatklājumiem vienīgie informātori būs padomju ģeologi, kas latviešu darbu un sasniegumus, protams, iekļaus krievu panākumos.

— ns

TORONTO ZIŅAS

◎ TLB sestdienas skolas svinīgo Latvijas valstssvētku aktu 18. novembrī Latviešu namā ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Briedis, bet skolas pārzine A. Martinsone uzrunā aicināja skolas saimi gatavoties Latvijas lielajai jubilejai nākošajā gadā. Svētku runu teica LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, pakavēdamies pie 18. novembŗa nozīmes Latvijas vēsturē. Priekšnesumu daļā ar deklamācijām un koŗa dziesmām piedalījās 7. un 8. klases audzēkņi. Gadskārtējās vēstures darba sacensības uzvarētājiem un dalībniekiem A. Martinsone un J. Mežaks psniedza grāmatu veltes. Sacensībā 1. godalgu ar iespējamiem 400 punktiem ieguva Anna Pētersone, 2. Andris Šmits ar 397 p., 3. Dace Budrēvica ar 386 p., 4. Anita Kalniņa ar 381 p., bet 5. godalgu ar vienādu 369 punktu skaitu Arturs Stiebriņš un Mārtiņš Pētersons. Sacensēni no saviem sacensības darbiem nolasīja izvilkumus. Pēc svinīgā akta bija tautas dejas un rotaļas; skolēnus pacienāja vecāku padome priekšsēža R. Kurzemnieka vadībā.

◎ Latviešu baptistu draudzes 16. gadasvētku dievkalpojums, kuŗu vadīja māc. R. Ekšteins (mūsu laikrakstā par to jau ziņots), draudzei devis 576 dol. ienākumu.

◎ Latviešu studentu korporāciju kopas literārā komisija 3. decembrī plkst. 12.30 dienā Sv. Jāņa baznīcas telpās rīko publisku referātu. Arch. V. Andersons referēs par bībelisko tematu „Nesaprastie raksti". Pēc referāta paredzētas diskusijas. Korporāciju kopas gadskārtējā rīkotā Kalpaka bataljona balle paredzēta 2. martā Inn on the Park viesnīcā.

◎ Jaunkanadiešu teātŗa jauniestudētās R. Dēvisa lugas „Fortune, My Foe" pirmizrāde notiek 29. novembrī plkst. 8.30 vakarā Centrālās bibliotēkas teātrī (St. George un College ielu krustojumā). Izrādes tai pašā laikā turpināsies līdz 10. decembrim darbdienu vakaros, izņemot pirmdienas, bet svētdienās plkst. 4 dienā.

◎ Latviešu katoļu draudzes saviesīgais vakars ar gadskārtējo bazāru notiks 2. decembrī plkst. 7.30 vakarā Lansdowne Assembly zālē.

◎ Mākslinieces Valijas Mērniece gleznu izstādi, kuŗu 13. novembrī atklāja Kanadas federālās valdības pārstāvis Ontario pilsonības un imigrācijas lietās Glens Allens, slēdza 27. novembrī. To apmeklēja vairāk nekā 500 mākslas cienītāju, no 39 izstādītajiem darbiem iegādājoties 8. Māksliniece nākošo izstādi iecerējusi Montrealā, brāļu Gemstu galerijā, kur tā paredzēta pavasarī.

◎ TLB 3. decembrī, plkst. 2 pēcpusdienā Latviešu namā rīko inž. V. Sabanska priekšlasījumu par tematu „Lidojošie šķīvji modernos laikos", kas būs jau notikušā referāta turpinājums. Priekšlasījumu paredzēts papildināt ar palielinātiem uzņēmumiem vai krāsu diapozitīviem. — *V. Sabanskis lidzīgu referātu* jau sniedzis kanadiešu kaŗa veterānu sanāksmē, kuŗā klausītāju vidū bija vairāki, kas apgalvoja, ka paši redzējuši nepazīstamus lidķermeņus.

◎ Pēc ugunsgrēka savā mājvietā un nogādāšanas slimnīcā no smagiem apdegumiem miris 52 gadus vecais Jānis Ēriks Salnājs. Nelaikļim Toronto nebija neviena piederīgā vai tuvinieka, tādēļ apbedīšanu kārtoja pilsētas labklājības pārvalde. Šis ir viens no nedaudzajiem gadījumiem, kad latvietis nebija sekojis nevienas draudzes vai organizācijas aicinājumam iesaistīties latviešu sabiedrībā.

◎ LNAK padomes vēlēšanās līdz 26. novembrim bija nodotas 1115 balsošanas zīmes. Vēlēšanu pēdējā diena ir 28. novembris, bet balsu skaitīšana nolikta 2. un 3. decembrī.

◎ TLB sestdienas skolas vecākiem un skolotājiem rīkotajā referātu ciklā LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks 29. novembrī, plkst. 8 vakarā Latviešu namā runās par tematu „Ģimene un latviešu skola". Referātu noklausīties aicināti visi interesenti.

Atzīmējot Kanadas konfederācijas jubileju, Hamiltonas latviešu organizācijas pēc Latvijas valstssvētku akta un koncerta 18. novembrī bija rīkojušas Simtgades balli, kuŗu ievadīja ar polonēzi. Uzņēmumā no labās: polonēzes vadītājs E. Breikšs, vietējās vanadžu kopas priekšniece N. Pulciņa, DV nodaļas priekšsēdis E. Pulciņš, N. Vinčele, A. Vinčels, I. Breikša un M. Fronckēvičs.

Foto: J. Gailītis

„Patiesībā apbalvo pienākas jum

LATVIJAS VALSTSSVĒTKI KALĀ

Visu organizāciju sadarbībā un īpašas rīcības komitejas izkārtojumā Latvijas valstssvētkus Kalamazū šogad atzīmēja daudz iespaidīgāk nekā iepriekšējos gados, abos sarīkojumos piedalo ties ap 500 apmeklētājiem.

„Patiesībā šādu apbalvojumu no mums vajadzēja saņemt jums," teica Kalamazū laikraksta „Gazette" atbildīgais redaktors Reiens (Dan Ryans), kad 17. novembŗa vakarā amerikāņu sabiedrībai organizētajā sarīkojumā Dr. V. Muižnieks viņam pasniedza kokgriezēja V. Rinkuša darinātu goda vairogu, uz kuŗa sudraba iekalumā bija lasāms: „Atzinīgi novērtējot laikraksta Gazette izcilos centienus lasītāju iepazistināšanā ar komūnismu un briesmām, kādas no tā draud visām brīvajām tautām, — Latviešu sabiedrība Kalamazū." Redaktors Reiens izteica jo sevišķu prieku par latviešiem un to sasniegumiem, izceļot māc. J. Laupmaņa kādreizējo enerģisko iecelošanas darbu kārtošanu, pilsētas vēsturē iegājušā prof. V. Ruŝevica nopelnus un skolas beidzējus, kuŗos nekad nav trūcis latviešu. Viņa zināšanas par latviešiem bija apbrīnojamas.

Apsveikumus teica Kalamazū pilsētas galva Šrīrs (P. Schrier) un Lansingas senātors V. Vebers. Galveno akta runu teica Mičigenas gubernātora pārstāvis Ilmārs Heinaru. Priekšnesumu daļā dziedāja Marta Cakare, Ilzes un Irisas Šīmanes kokļu pavadījumā, bet tautas dejas sniedza vietējā kopa M. Paudrupes vadībā. Sarīkojums bija pulcinājis ap 200 apmeklētāju, lielāko tiesu amerikāņu. Tajā bija ieradies arī S. Rudzītis n ra norisi vadī V. Muižnieks mu komitejas pacienāšanu. Šanai bija izs daiļamatnieciī grāmatas an A. Sildega sa

Otrā dienā dža Stetso Latvijas vals venokārt do programmu, ta iepriekšēj lētāju bija d

Aktu ievad ga svētruna, šana un ko Ievadvārdus rības pr-ks patriotiskas koris Dziesn nolda Kalnā ju izlasi „So ru bija sak un iestudēju Dr. G. Kau ši V. Straut Paudrups, Zaļinska. P dza ar apga roga ieneša nodziedātu rognesis A dažas diena no Vietnar tautu meit Kubuliņa.

Svētku a lamazū pils un dažī ar jau bija p jā vakara libnieki bij svētku ak

KANADAS Z

SADBERIJA

◎ Latvijas valstssvētku svinības Sadberijā 19. novembrī ar īsu svētbrīdi ievadīja māc. E. Ķerģis, pēc tam deklamēja Z. Kārkliņa. Svētku runu teica E. Treilons, tās nobeigumā mēģinot formulēt, kā cīņa par Latvijas atbrīvošanu saprotama, uz kuŗu mudina sabiedriskie darbinieki, bet retais paskaidro, kas darāms, lai patiešām varētu runāt par ciņu. Svētki beidzās ar pārrunām pie azaida galda.

VINIPEGA

◎ Latviešiem Vinipegā 18. novembŗa nedēļas nogale bija klusa, jo Latvijas valstssvētki, pielāgojoties svētku runas teicēja LNAK valdes pr-ža J. Niedras iespējām, bija atzīmēti jau agrāk. Toties vietējie igauņi bija rīkojuši sanāksmi ar saviesīgu vakaru, īpašu uzsvaru liekot uz Latvijas dibināšanas dienu. Kāds igauņu runātājs brīnījās, kādēļ latvieši savas valsts goda dienu pārceļuši uz agrāku datumu, ru-

nas tālākaj šu un igau ņu nozīmi, gionāru ko vas un Pei les kaŗa la vieši bija karu, kuŗā jas valstss nodaļas b kaimiņtaut ķi kuplā s ņu rīkoto.

◎ Hamil ku un ma novembrī rā Lielupē ja filmas p makšķerni L. Zeltiņš filmām iz Floridu, ku žiem gadī aizritēja L mūzikas s jās līdz tr bām, kas cembrī.

Mineapoles sieviešu dubultkvārteta Līga dir pasniedz ziedus DV apvienības Minesotā vadītājam Z. Šmitam.

...ziniba Dreimanim

...gresā, kā arī vēlāk Stokholmas universitātē, Kanadas latviešu ģeologs izmantojis arī Rīgas latviešu ģeologu atzinumus. Prof. A. Dreimanis atzīst, ka zinātnieki okupētajā Latvijā daudz un ar labiem panākumiem strādājuši šai pētniecības nozarē, un viņu dati ir pārāki un pilnīgāki par Pad. savienībā līdzīgos pētījumos gūtajiem. Viņš arī domā, ka latviešu zinātniekiem brīvajā pasaulē būtu jāizmanto šī informācija, iepazīstinot ar okupētās Latvijas ģeologu atradumiem un pētījumiem savus kollēgas un interesentus. Zinātniekiem no okupētās Latvijas grūti izkļūt uz zinātniskām konferencēm brīvajā pasaulē, tātad par viņu pētījumiem un jaunatklājumiem vienīgie informātori būs padomju ģeologi, kas latviešu darbu un sasniegumus, protams, iekļaus krievu panākumos. —ns

...TO ZIŅAS

● Latviešu katoļu draudzes saviesīgais vakars ar gadskārtējo bazāru notiks 2. decembrī plkst. 7.30 vakarā Lansdowne Assembly zālē.

● Mākslinieces Valijas Mērnieces gleznu izstādi, kuŗu 13. novembrī atklāja Kanadas federālās valdības pārstāvis Ontario pilsonības un imigrācijas lietās Glens Allens, slēdza 27. novembrī. To apmeklēja vairāk nekā 500 mākslas cienītāju, no 39 izstādītajiem darbiem iegādājoties 8. Māksliniece nākošo izstādi iecerējusi Montreālā, brāļu Gemstu galerijā, kur tā paredzēta pavasarī.

● TLB 3. decembrī, plkst. 2 pēcpusdienā Latviešu namā rīko inž. V. Sabanska priekšlasījumu par tematu „Lidojošie šķīvji modernos laikos", kas būs jau notikušā referāta turpinājums. Priekšlasījumu paredzēts papildināt ar palielinātiem uzņēmumiem vai krāsu diapozitīviem. — V. Sabanskis līdzīgu referātu jau sniedzis kanadiešu kaŗa veterānu sanāksmē, kuŗā klausītāju vidū bija vairāki, kas apgalvoja, ka paši redzējuši nepazīstamus lidķermeņus.

● Pēc ugunsgrēka savā mājvietā un nogādāšanas slimnīcā no smagiem apdegumiem miris 52 gadus vecais Jānis Ēriks Salnājs. Nelaiķim Toronto nebija neviena piederīgā vai tuvinieka, tādēļ apbedīšanu kārtoja pilsētas labklājības pārvalde. Šis ir viens no nedaudzajiem gadījumiem, kad latvietis nebija sekojis nevienas draudzes vai organizācijas aicinājumam iesaistīties latviešu sabiedrībā.

● LNAK padomes vēlēšanās līdz 26. novembrim bija nodotas 1115 balsošanas zīmes. Vēlēšanu pēdējā diena ir 28. novembris, bet balsu skaitīšana nolikta 2. un 3. decembrī.

● TLB sestdienas skolas vecākiem un skolotājiem rīkotajā referātu ciklā LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks 29. novembrī, plkst. 8 vakarā Latviešu namā runās par tematu „Ģimene un latviešu skola". Referātu noklausīties aicināti visi interesenti.

...ešu organizācijas pēc Latvijas valsts...ades balli, kuŗu ievadīja ar polonēzi. ...s vanadžu kopas priekšniece N. Pul...els, I. Breikša un M. Fronckēvičs.
Foto: J. Gaillītis

„Patiesībā apbalvojums pienākas jums"

LATVIJAS VALSTSSVĒTKI KALAMAZŪ

Visu organizāciju sadarbībā un īpašas rīcības komitejas izkārtojumā Latvijas valstssvētkus Kalamazū šogad atzīmēja daudz iespaidīgāk nekā iepriekšējos gados, abos sarīkojumos piedaloties ap 500 apmeklētājiem.

„Patiesībā šādu apbalvojumu no mums vajadzēja saņemt jums," teica Kalamazū laikraksta „Gazette" atbildīgais redaktors Reiens (Dan Ryans), kad 17. novembŗa vakarā amerikāņu sabiedrībai organizētajā sarīkojumā Dr. V. Muižnieks viņam pasniedza kokgriezēja V. Rinkuša darināto goda vairogu, uz kuŗa sudraba iekalumā bija lasāms: „Atzinīgi novērtējot laikraksta Gazette izcilos centienus lasītāju iepazīstināšanā ar komūnismu un briesmām, kādas no tā draud visām brīvajām tautām, — Latviešu sabiedrība Kalamazū." Redaktors Reiens izteica jo sevišķu prieku par latviešiem un to sasniegumiem, izceļot māc. J. Laupmaņa kādreizējo enerģisko ieceļošanas darbu kārtošanu, pilsētas vēsturē iegājušā prof. V. Ruševica nopelnus un skolas beidzējus, kuŗos nekad nav trūcis latviešu. Viņa zināšanas par latviešiem bija apbrīnojamas.

Apsveikumus teica Kalamazū pilsētas galva Šrīrs (P. Schrier) un Lansingas senātors V. Vebers. Galveno akta runu teica Mičigenas gubernātora pārstāvis Ilmārs Heinaru. Priekšnesumu daļā dziedāja Marta Cakare, Ilzes un Irisas Šīmanes kokļu pavādījumā, bet tautas dejas sniedza vietējā kopa M. Paudrupes vadībā. Sarīkojums bija pulcinājis ap 200 apmeklētāju, lielāko tiesu amerikāņu. Tajā bija ieradies arī ALAs padomnieks S. Rudzītis no Detroitas. Vakara norisi vadīja T. Cepurītis un V. Muižnieks. Organizāciju dāmu komitejas rūpējās par viesu pacienāšanu. Viesu iepazīstināšanai bija izstādīti V. Miķelsona daiļamatniecības izstrādājumi un grāmatas angļu valodā māksl. A. Sildega sakārtojumā.

Otrā dienā Kalamazū kolledžas Stetsona kapellā notika Latvijas valstssvētku akts, galvenokārt domāts latviešiem, ar programmu, kāda nebija baudīta iepriekšējos gados. Arī apmeklētāju bija daudz vairāk.

Aktu ievadīja māc. A. Piebalga svētruna, prāv. J. Turka lūgšana un kopīgi dziedāti korāļi. Ievadvārdus teica Latviešu biedrības pr-ks O. Reinvalds. Četras patriotiskas dziesmas dziedāja koris Dziesmu Vairogs dir. Arnolda Kalnāja vadībā, bet dzejoļu izlasi „Solījums Latvijai", kuŗu bija sakārtojis A. Kaugars un iestudējuši M. Paudrupe un Dr. G. Kaugars, sniedza jaunieši V. Strautiņš, R. Ziemelis, M. Paudrups, L. Miervalde un A. Zaļinska. Priekšnesumus pabeidza ar apgaismota Latvijas karoga ienešanu un visiem kopīgi nodziedātu Latvijas himnu. Karognesis Andrejs Kalnājs tikai dažas dienas iepriekš atgriezies no Vietnamas. Viņam asistēja tautu meitas M. Šinte un A. Kubuliņa.

Svētku aktā bija ieradies Kalamazū pilsētas galva P. Šrīrs un daži amerikāņu viesi, kuŗi jau bija piedalījušies iepriekšējā vakara pieņemšanā. Akta dalībnieki bija ļoti apmierināti ar svētku akta pārveidoto programmu un pateicās par to rīkotājiem.

KANADAS ZIŅAS

SADBERIJA

⊙ Latvijas valstssvētku svinības Sadberijā 19. novembrī ar īsu svētbrīdi ievadīja māc. E. Ķerģis, pēc tam deklamēja Z. Kārkliņa. Svētku runu teica E. Treilons, tās nobeigumā mēģinot formulēt, kā cīņa par Latvijas atbrīvošanu saprotama, uz kuŗu mudina sabiedriskie darbinieki, bet retais paskaidro, kas darāms, lai patiešām varētu runāt par cīņu. Svētki beidzās ar pārrunām pie azaida galda.

VINIPEGA

⊙ Latviešiem Vinipegā 18. novembŗa nedēļas nogale bija klusa, jo Latvijas valstssvētki, pielāgojoties svētku runas teicēja LNAK valdes pr-ža J. Niedras iespējām, bija atzīmēti jau agrāk. Toties vietējie igauņi bija rīkojuši sanāksmi ar saviesīgu vakaru, īpašu uzsvaru liekot uz Latvijas dibināšanas dienu. Kāds igauņu runātājs brīnījās, kādēļ latvieši savas valsts goda dienu pārcēluši uz agrāku datumu, runas tālākajā daļā uzsverot latviešu un igauņu kopīgo brīvības cīņu nozīmi, kā arī abu tautu leģionāru kopīgās cīņas pie Narvas un Peipusa ezera otra pasaules kaŗa laikā. Arī vietējie lietuvieši bija rīkojuši saviesīgu vakaru, kuŗā pieminēja tāpat Latvijas valstssvētkus. DV Manitobas nodaļas biedri piedalījās abos kaimiņtautu sarīkojumos, sevišķi kuplā skaitā apmeklējot igauņu rīkoto.

HAMILTONA

⊙ Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba 25. novembrī rīkotajā groziņu vakarā Lielupē L. Ozoliņš demonstrēja filmas par kluba mednieku un makšķernieku gaitām. Pēc tam L. Zeltiņš vakara dalībniekus ar filmām izvadāja pa Eiropu un Floridu, kuŗu apceļojis pirms dažiem gadiem. Atlikušās stundas aizritēja L. Ozoliņa spēlētās deju mūzikas skaņās, tad visi atvadījās līdz tītaru šaušanas sacensībām, kas Lielupē notiks 9. decembrī. BŠK

Mineapoles sieviešu dubultkvarteta Līga diriģente Gunta Kalmīte pasniedz ziedus DV apvienības Minesotā dubultkvarteta Latvis vadītājam Ž. Šmitam. Foto: Z. Zoltners

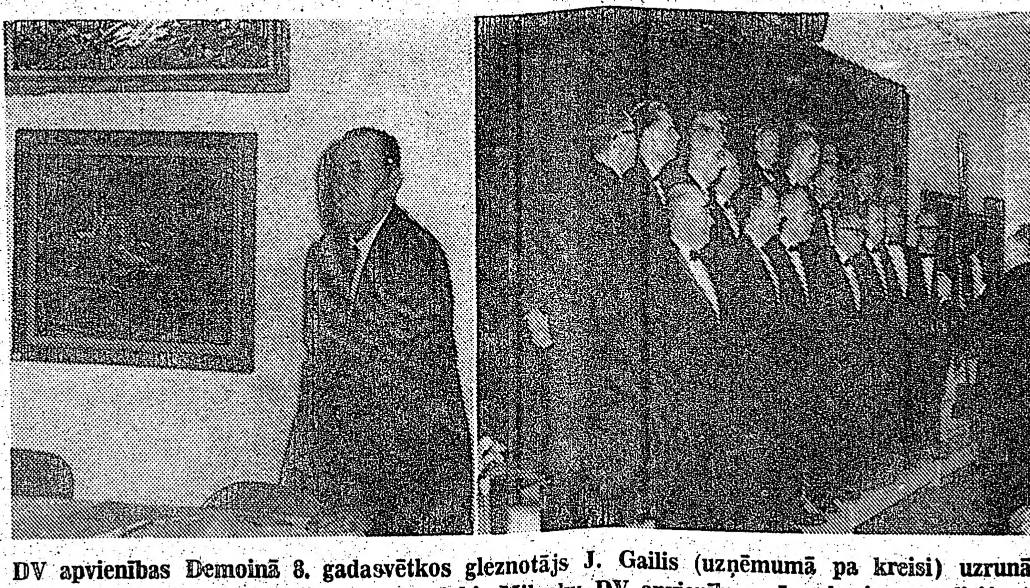

DV apvienības Demoinā 8. gadasvētkos gleznotājs J. Gailis (uzņēmumā pa kreisi) uzrunā apmeklētājus izstādes atklāšanā.— Pa labi: Milvoku DV apvienības vīru koris ar diriģentu V. Aparjodu iepriecināja svinību dalībniekus ar dziesmām. Foto: J. Kļaviņš

Skolotājas neatzīst latviešu valodas likumus!

PIEZĪMES PAR SKOLOTĀJU KONFERENCI MILVOKOS

Konferences dalībnieku skaits (ap 50) liecināja, ka vecais skolotāju kadrs vēl turas, bet pamazām nāk klāt arī jaunie: apmēram piektā daļa konferences dalībnieku likās jaunāki par 25 gadiem. To vidū bija arī kāda jauniete no Divreizdivi nometnēm un 3 Gaŗezera vasaras vidusskolu beigušie, kas tagad iesaistījušies latviešu skolas darbā par izpalīgiem.

Jauno skolotāju vārdos pārrunu laikā izskanēja mīlestība uz latviešu skolu darbu un arī ciena pret vecāko kollēgu domām. Tā, apjautājoties Grand Rapidu latviešu skolas pārstāvim Ansim Veinbergam, kas pirms divām vasarām beidza Gaŗezera vidusskolu, kādi ir viņa iespaidi par konferenci, atbilde bija: „Mani pārsteidz skolotāju atklātā paškritika un lietu reālais skatījums. Parasti vecākā paaudze aiz patriotiskām frazēm nesaskata dzīves īstenību. Šoreiz tā nebija."

Vienā jautājumā konferencē tomēr draudēja rasties atklātas domstarpības: kā skolotājām rakstāmas uzvārdu galotnes. Konferences laikā laida apkārt parakstīšanai ierosinājuma lapu, ka skolas darbā un periodiskajos izdevumos skolotājām jārespektē latviešu valodas likums par sieviešu dzimtes galotnēm. Daudzi skolotāji to parakstīja bez apdomāšanās, bet dažas skolotājas uztrauktas lapu pasvieda tālāk(!). To parakstīja dažas jaunās skolotājas, bet Ilze Ince, Gaŗezera vasaras vidusskolas absolvente, uztraukta paskaidroja: „Gaŗezera vidusskolā man gan tā bija jāraksta, citādi skolotāja V. Baltiņa mani nelaistu cauri. Bet tagad esmu atkal Incis un nekad nebūšu Ince!" Kaut šo ierosinājumu parakstīja konferences dalībnieku lielākā daļa, apspriedes vadītājs Arvīds Bolšteins to tikai nolasīja, bet debates nepielaida it kā laika trūkuma dēļ, bet likās, ka viņš nevēlējās „sakarsēt prātus".

Konferences konservātivajam vairākumam, kas negribēja akceptēt definīciju, ka jauatnei latviešu valoda jāmāca kā svešvaloda, tomēr bija jānoliec galvas Dr. L. Streipa referāta beigās un jāatzīst viņa ierosinājumi par jaunu metožu un uzskates līdzekļu lietošanu skolu darbā. Dr. L. Streips arī iepazīstināja, kādā veidā „Mazputniņa" izdevniecība plāno palīdzēt skolām šādus palīglīdzekļus sagādāt. To visu ar lielu interesi noklausījās arī ALAs izglītības biroja vadītājs J. Blumbergs, vidienes apgabala skolu referents H. Kreicers un vasaras skolu nozares vadītājs Ed. Avots.

Vistālākā konferences dalībniece bija skolotāja Vilma Briede no Omahas, Nebraskas pavalstī, kas bija devusies ap 800 jūdžu garā braucienā, jo neesot vēl iztrūkusi nevienā vidienes apgabala skolotāju un kultūras darbinieku sanāksmē. Kaut viņai ceļam vien jāupurējot divas dienas un naktis, arī jāizdodot daudz naudas, viņa mājās pārbraucot bagātāka.

Iebraucējiem bija patīkami vērot Milvoku jaunatnes aktīvitāti gan zāles dekorēšanā sarīkojumam, gan sava stenda iekārtošanā, kuŗā darbojās „trakuma mašīna". Ar to vakara dalībnieki par nelielu ziedojumu labprāt iepazinās. Iznākot gan viņi otrreiz vairs nevēlējās iet, bet toties jo sirsnīgi ieteica to darīt saviem draugiem — atbalstīt jaunatnes pasākumu. Milvoku Sv. Jāņa ev.-lut. draudze, liekas, savas jaunatnes labā darījusi daudz, bez cita šai vasarā daļēji samaksājot mācību maksu 11 jauniešiem Gaŗezera vasaras vidusskolā un vairākiem Divreizdivi nometnē. Varēja vērot, ka šī rīcība jau tagad nes svētīgus augļus. Turpretim otra Milvoku draudze šai virzienā vēl tikpat kā nekā nav darījusi.

Edgars Vilce

Labo tradiciju...

(Pārnesums no 2. lpp.)

su ipatākajiem gleznotājiem. Risinādams kompozicijas uzdevumus, viņš ietveŗ klusa gaišuma apmirdzētos lauciniecìskos stāvus ainavas dūmakainajā tveicē. Skumji sapņainā saulainībā tur grācija savienojas ar trauslumu, bet ikdienas redzamība pārvēršas daiļā noslēpumā." Piezīmējams, ka J. Jēgera darbi jau dzimtenē izpelnījās Kultūras fonda balvu.

Arī otrs Kultūras fonda laureāts Jānis Kalmīte absolvēja LMA figūrālo meistardarbnīcu, arī viņš ir viens no redzamākajiem latviskā s*atījuma interpretiem mākslā. Starpība tikai tā, ka Jēgers iecerētajam mērķim tuvojas ar klusinātu apdomību, bet Kalmīte ar ekspresīvu brāzmainību. Liela starpība redzama arī abu šo gleznotāju izvēlētajās krāsās un otu vilcienos. Arī Jānis Kalmīte tikpat goddevīgi reprezentē LMA kā Jūlijs Jēgers. — Izstādē bija skatāmas 9 J. Kalmītes gleznas, visas eļļas technikā. Šie darbi radušies pēdējā laikā, ar Kalmītem raksturīgo kompoziciju risinājumu — tumšo un gaišo laukumu pretstatiem. Bija arī daži darbi, kuŗos Kalmīte parādīja, ka prot arī savām gleznām piešķirt tīri lirisku gaismas ņirboņu (gleznā „Jasmīnes") vai klusinātu noskaņu („Veļu rija", „Vakars"). J. Kalmītes māksla, kaut dziļi sakņota pagātnē, reizē ir arī aktuāla ar garīgā skatījuma dziļumu un oriģinālitāti.

LMA figūrālo meistardarbnīcu vēl reprezentēja tās absolvente Austra Ogule ar 6 neliela formāta darbiem: 5 grafikām un 1 akvareli, starp tiem jau agrāk redzētās, lieliski un spēcīgi zīmētā Krišjāņa Barona galva un „Bēgļu sieva". Arī modernizētā reālisma garā darinātais akvarelis „Ziedošā ābele" liecināja, ka māksliniece palikusi uzticīga savai akadēmijai!

Ainavu meistardarbnīcu reprezentēja Voldemārs Gūtmanis ar 6 darbiem eļļas technikā. Viņš glezno reāli impresionistiskā garā ar tieksmi uz raibu krāsainību. Nopietnāka padomāšana par sava dižā meistara prof. V. Purviša veikumu palīdzētu Gūtmanim apgūt harmoniskāku krāsu plūdumu gleznās.

No grafiskās meistardarbnīcas absolventiem šajā izstādē piedalījās Melita Lapko ar 7 darbiem: 3 grafikām, 3 akvareļiem un 1 eļļu. Lapko strādā reālisma garā un tiklab grafikā, kā akvareļa un eļļas technikā rāda teicamu sniegumu. Šī klusā māksliniece velti kautrējas rīkot savu darbu patstāvīgu izstādi.

Dekorātivo meistardarbnīcu reprezentēja Voldemārs Āboliņš ar 8 darbiem eļļas technikā. Viņa gleznošanas veids ir reāli impresionistisks. Ja viņam būtu iespēja pastāvīgi darboties par dekorātoru kādā teātrī, ar laiku viņš varētu tuvoties sava dižā skolotāja Jāņa Kugas varenajam un vienreizējam sniegumam latviešu dekorātīvajā mākslā. Āboliņam netrūkst varēšanas, bet trūkst ierosmes jaunradei; tādai jaunradei, kuŗai nebūtu jādibinās tikai uz atmiņām.

Beidzot esam nonākuši pie tēlniecības meistardarbnīcas, kuŗu šai izstādē godam reprezentēja tēlnieks Miķelis Geistauts ar 5 darbiem: 3 no tiem kalti zilganmelnā šūnakmenī, 1 pelēkā šūnakmenī un 1 no ģipša. M. Geistauts ir ievērojamā latviešu tēlnieka - portretista Burkarda Dzeņa audzēknis. Gadu gājumā Geistauts atradis savu personīgo stilu, kas veidojies, studējot mūsu tēlniecības vecmeistarus Teodoru Zaļkalnu, Gustavu Šķilteri un jau pieminēto Burkardu Dzeni. Pelēkā šūnakmenī darinātais „Dzejnieks un mūza" šo rindiņu autoram atgādināja Jāņa Jaunsudrabiņa vaibstus. Sarunā ar tēlnieku noskaidrojās, ka neesmu maldījies: savā laikā, kad sāka cilāt domu par Jaunsudrabiņa kapa pieminekli, Geistautam radusies doma par skulptūru „Dzejnieks un mūza". Šī un tāpat arī pārējās izstādē redzamās skulptūras bija saistošas kā savā apdarē, tā saturā. Viena no tām, kuŗu autors nosaucis par „Lietus lāsi", bija tik izteiksmīgi liriska un pievilcīga, ka to pārdeva jau izstādes atklāšanas brīdī.

Pabeidzot šīs savdabīgās izstādes apceri, jāsaka ka mēs, trimdas latviešu saime, varam no sirds priecāties par tiem māksliniekiem, kas turpina īstenot tās labās tradicijas, kuŗas apguvuši Latvijas mākslas akadēmijā.

ASS kritizētāju nosodījums

18. NOVEMBŖA AKTS ŅUJORKĀ

O. Grundes dekorētajā Ņujorkas modes vidusskolas zālē Latvijas dibināšanas 49. gadadienas akts 19. novembŗa pēcpusdienā pulcināja ap 400 Ņujorkas un apkārtnes latviešu. Pēc Ņujorkas latviešu organizāciju padomes pr-ža Kārļa Baloža uzrunas svētku runu teica Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes pr-dis J. Niedra, pieskaŗoties drūmajam stāvoklim dzimtenē un mūsu centieniem trimdā. Par spīti apspiestībai, dzimtenē nacionāli domā ne tikai vecā, bet arī jaunā paaudze. Ja latvieši vēstures gājumā pārvarējuši daudzus pārbaudījumus, tad pārvarēs arī pašreizējos.

Pievēršoties trimdai, J. Niedra asi nosodīja tos, kas savā kritikā pārmet, ka 23 gados nekas nav darīts nacionālpolītiskajā laukā. Viņi vai nu gulējuši paši, vai arī nemaz nav sapratuši mūsu darbu. Runātājs nosodīja arī nereālus plānus, kas rada liekas un neauglīgas debates, tāpat jaunu organizāciju radītājus, kas aizmirst, ka visu jaunprojektēto veic un paveiks jau pastāvošās organizācijas. Mūsu cīņa nav veltīga. Ja nebūtu trimdinieku, Baltijas jautājums jau būtu nolīdzināts, uzsēta zāle un pāris reižu jau nopļauta".

Priekšnesumu daļā soprāns Rita Dzilna-Zaprauska dziedāja Jāņa Medinа, T. Ķeniņa un Alfrēda Kalniņa dziesmas pianistes M. Nārunas pavadībā. Aktieris Rūdolfs Miķelsons skandēja H. Vītola, E. Tūtera, V. Tomas un L. Breikša patriotiskos dzejoļus. Svētvārdus teica māc. R. Zariņš. Akta dalībniekus rakstveidā sveica ASV ārlietu ministrs Dīns Rasks, Ņujorkas pavalsts gubernātors N. Rokfellers, Ņujorkas pilsētas galva J. Lindsejs, Ņujorkas senātors J. Dževits u.c. Aktu kuplināja Ņujorkas organizāciju un skolu karogu goda sardze.

Pēc akta aicinātie viesi pakavējās draudzīgās pārrunās Statler-Hiltona viesnīcā. L. R.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

DEMOINA

⊙ Lāčplēšu dienā 11. novembrī Demoinā sakrita ar vietējās DV apvienības dibināšanas 8. gadadienu. Tā vietējai sabiedrībai bija divi ievērojami notikumi, katrs ar savu īpatu raksturu. Abus saistīja kopīgi iecerēta programma, kuŗu izpildīja Milvoku DV vīru koris diriģenta V. Aparjoda vadībā, piedaloties solistam A. Kittam un klavierniecei Ināraì Prūsei. DV apvienības sarīkojumā prks J. Kļaviņš savā runā pakavējās pie kaŗavīru cīņām un Latvijas okupantu viltīgajiem aicinājumiem braukt uz dzimto zemi apbrīnot viņu vēstures viltojumus, kuŗos konstruktīvā aģitācijas veidā iestrādāti daudzi agrākie nacionālie darbinieki un viņu veikumi. Tūristiem to visu pasniedz tādā „sakārtojumā", kas var radīt pārliecību par nerimtīgu augšupeju, par spīti kolchozētās Latvijas krūmiem aizaugušajiem tīrumiem un slīkšņās pārvērstajām kādreiz augstvērtīgajām pļavām. Sevišķi izcēlās koncerta daļa ar labi izmeklētu un gadījumam pielaikotu dziesmu izlasi. Par spīti plašajai trīsdaļīgajai programmai, atsaucīgie klausītāji saņēma daudzas piedevas. — Tai pašā laikā Latviešu biedrības telpās bija iekārtota gleznotāja J. Gaiļa darbu skate, līdz kuŗas oficiālajai atklāšanai 12. novembrī bija pārdotas un aizrunātas vairākas gleznas, bet, izstādi slēdzot, bija pārdots Demoinā vēl nepiedzīvots gleznu skaits. Šķiroties mākslinieks Aijovas latviešu biedrībai dāvināja vienu no izstādītajām gleznām. Sk.

MINEAPOLE

⊙ Tradicionālais Mārtiņvakars, kuŗu Mineapolē katru gadu rīko DV apvienības Minesotā dubultkvartets Latvis un vanadžu kopa, šogad, atzīmējot dubultkvarteta 15 gadu darbību, bija ar plašu programmu un sevišķi kupli apmeklēts. Šai dziesmu vienībā ir 10 dziedoņu, no kuŗiem dubultkvarteta vadītājs Žoržs Šmits, priekšnieks Paulis Ābele, J. Melbārdis, O. Lucs, V. Kanderovskis un Dr. R. Zemjānis dzied jau kopš dibināšanas. Klāt nākuši R. Vītols, I. Sarma, E. Ozols un O. Linde. Pastāvēšanas laikā repertuārā bijis vairāk nekā 200 dziesmu, katru gadu iestudējot vairākas jaunas. Arī jubilejas sarīkojumā 5 dziesmas Latvis sniedza pirmo reizi Juŗa Krafta klavieŗpavadījumā. Dubultkvartetu jubilejā sveica Mineapoles-St. Paulas latviešu ev.-lut. draudzes pārstāvji A. Cers un G. Kalmīte, DV apvienības koŗa Beverīna pārstāvji J. Zvaners un B. Rudzīte, Latviešu apvienības Minesotā pārstāvis J. Dambītis, Mineapoles-St. Paulas latviešu ev.-lut. draudzes sieviešu dubultkvartets Līga ar dziesmu, draudzes dāmu komitejas pārstāve R. Kalniņa. DV apvienības vārdā Latvi sveica un katram dziedonim pa rozei pasniedza apvienības pr-ks V. Vijums. Bija arī rakstveida novēlējumi. Apsveicējiem un Mārtiņvakara viesiem par silto atsaucību pateicās dubultkvarteta vadītājs Ž. Šmits, sniedzot īsu atskatu par darbību 15 gados. Bez koncertiem pašu mājās dubultkvartets viesojies Demoinā, Milvokos, Čikagā un Toronto. — Mārtiņvakars aizritēja priecīgā noskaņā. Par ceptām zosīm un citām Mārtiņu piedevām bija gādājušas vanadzes, par deju mūziku gādāja T. Rudzītis. Saimnieces bija apmierinātas, jo, pienākot atvadīšanās brīdim, no zosīm nekas pāri nepalika, kas, pēc seniem ticējumiem, ir laba zīme. Mārtiņviesu skaits bija ap 200.

Andr. L.

● Mineapoles — St. Paulas latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja no saviem līdzekļiem piešķīrusi 500 dol. draudzes nama virtuves izbūvei, 25 dol. svētrīta raidījumiem Nosfildā, 50 dol. pretkomūnisma televīzijas raidījumiem, 200 dol. veciem ļaudīm un kaŗa invalidiem Vācijā un 250 dol. darbam reliģiskajā laukā palīdzības saiņu sūtīšanai uz Latviju. — Draudzes jauniešu studiju un diskusiju grupa atsākusi darbību ar 13 dalībniekiem. Grupa sanāk katru svētdienu no plkst. 10—10.50 rītā. Tās darba koordinātore ir Velta Spārniņa. Par mācības spēkiem pieteikušies M. Krievāne, V. Spārniņa, M. Skutāne un prof. J. Peniķis. Paredzēti arī uzvedumi Inas Priedītes vadībā.

⊙ Tradicionālo iecerētā latviešu nama sarīkojumu atklāja rīcības komitejas prdis P. Zeltiņš, norādot, ka iegūts zemesgabals un atkarā no tautiešu turpmākās atsaucības pastāv iespēja, ka Latvijas dibināšanas 50. gadadienu varēs svinēt jau savā namā. Mantu izlozei bija izsūtītas tautiešiem 4200 lozes, kuŗas izpirktas 70% apmērā, kas kopā ar sarīkojumu deva labu atlikumu nama fondam. Sarīkojumā ar dziesmām piedalījās Ilga Vijuma, klavieŗpavadījumus veicot J. Kraftam. Lielu jautrību sagādāja Bruklinas centra skaistuma karalienes uzstāšanās ar Havajas dejām, it sevišķi dejā, kuŗā viņas „partneŗi" bija L. Sproģis, J. Kaņeps un G. Zvaners. Bija ap 200 apmeklētāju.

⊙ Sakarā ar LELDAAs vidienes apgabala draudžu darbinieku konferenci latviešu ev.-lut. draudzes namā izdarīja skatuves izdaiļošanas darbus, kuŗiem bija atvēlēti 250 dol. Darbus veica rež. A. Valdmanis, H. Inde, R. Grudulis, E. Rozenbergs un draudzes dāmu komitejas darbinieces O. Gaile, A. Dumpe, G. Politika, A. Zvanere un J. Eberliņa. K—ts

GRAND RAPIDI

⊙ Mēs savā domāšanā un varēšanā būtu daudz tālāk tikuši, ja mums visiem būt tik dziļa ticība Latvijas nākotnei, kādu personīgās sarunās vai runās plašākai auditorijai vienmēr pauž Latvijas kādreizējais valstsvīrs un augstākais katoļu garīdznieks bīskaps J. Rancāns. Viņš šo nesatricināmo ticību apliecinājis ne tikai vārdos, bet arī darbos. Runājot par gatavošanos Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres svinībām, sirmais bīskaps apliecināja tādu dedzību un sirsnīgu atbalstu visiem svinību gatavošanās pasākumiem, kādu reti nācies dzirdēt. Augstais garīdznieks vēl arvien kalpo savā darba vietā Grand Rapidos un dienas aizvada rosmē un spraigumā pēc stingri izstrādātas kārtības. Nereti viņš kalpo vietējā latviešu katoļu draudzē un nepieciešamības gadījumā aizstāj vienu otru amerikāņu katoļu garīdznieku. Pieskaŗoties Latvijas brīvības jautājumam (pieminēja arī Komitejas Latvijas brīvībai pr-ža V. Haznera ceļojumu uz Austrāliju), bīskaps norādīja: „Dieva dzirnavas maļ lēni, bet labi."

SKAŅU PLATE - MŪŽĪGAM KARAVĪRAM

KARAVĪRU DZIESMAS Nr. 2 — Mono $5.00 — Stereo $5.50

I PUSE	II PUSE
Mirdzot šķēpiem	15. Divīzijas dziesma
Jau saule riet	Es vēlos mājās pārnākt
Balta roze	Tai Cēdelgemā, draugs
Kad pār austrumiem	Balta roze nozied dārza malā
Mana dzimtene Kurzeme, zini	Vedēj'
Kur Gauja plūst	Virši zili
Pumpiņrasā (orķestris)	Tur aizjāja latviešiis

Komanda un Jundas signāls

Dabūjama visās lielākās grāmatnīcās un DV nodaļās un apvienībās; lūdzam pieprasīt

DV GRĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville)
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raiditājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 787-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3381, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

3. decembrī, plkst. 11 adventa dievkalpojums. Svētdienas skola.

10. decembrī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Plkst. 12.30 jauniešu grupa. Plkst. 7.30 vakarā adventa laika garīgās mūzikas vakars, kurā piedalās dažādu tautību Toronto luterāņu draudžu koŗi un solisti. Piedalās arī Andreja draudzes koris.

17. decembrī, plkst. 3 pēcpusdienā eglītes dievkalpojums bērniem. Pēc dievkalpojuma eglītes sarīkojums ar bērnu teātri, Ziemsvētku veciti, azaidu un rotaļām baznīcas zālē.

24. decembrī, Ziemsvētku vakarā, plkst. 7 eglītes dievkalpojums; piedalās draudzes koris.

I Ziemsvētkos, 25. decembrī, plkst. 10 rītā dievkalpojums.

Vecā gada vakarā, 31. decembrī, plkst. 7 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

BRAMPTONA

3. decembrī, plkst. 1.30 adventa dievkalpojums un Svētdienas skola Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

3. decembrī, plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums pieaugušiem; plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

Sestdien, 2. decembrī, plkst. 7.00 vakarā draudzes dāmu komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš. Jaunatnes deju kopas priekšnesumi.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRINAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

24. decembrī, pl. 4 pēcp. Ziemas svētku vakara dievkalpojums, dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

3. decembrī, pl. 2 pēcp. advenata laika dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 8488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4945 Marcil Ave.

3. decembrī, plkst. 1.30 I adventa dievkalpojums; Svētdienas skola un jaunatnes stunda.

10. decembrī, plkst. 1.30 II adventa dievkalpojums; pēc tā Bībeles stunda.

17. decembrī, plkst. 3 draudzes Svētdienas skolas eglīte.

24. decembrī, plkst. 5.15 p.p. Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums.

31. decembrī, plkst. 11 no rīta Vecgada pēdējais dievkalpojums ar dievgaldu.

Dievkalpojumi angļu valodā: Mirušo pieminas dienā, 26. novembrī plkst. 9.30 no rīta un 24. decembrī plkst. 11 no rīta.

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

10. decembrī, plkst. 2 pp. adventa dievkalpojums.

17. decembrī, plkst. 2 pp. draudzes Ziemas sv. eglīte bērniem un pieaugušajiem ar priekšnesumiem un svētku cienasts.

24. decembrī, plkst. 5 pp. Ziemas svētku vakara dievkalpojums. Solo — Zenta Tilga.

31. decembrī, plkst. 5 pp. Vecā gada vakara dievkalpojums ar dievgaldu.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-8906, Otavas latv. ev.-lut. Mieru draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro, Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

NJUORKA

3. decembrī I adventa svētdienā dievkalpojumi: pl. 10.30 Salas baznīcā, pl. 11 Jonkeru baznīcā ar dievgaldu, pl. 2 Betlemes baznīcā un pl. 2.30 Īstorančā, Pirmā luterāņu baznīcā ar dievgaldu.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

3. decembrī pl. 11 dievkalpojums. Mācītājs A. Rautenšilds. Iesvētes mācības sākums. Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce ar draudzes priekšnieka vēlēšanām.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

30. novembrī — plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski ētisku pārdomu vakars „1967. gads jeb Cilvēks un viņa pasaule", māc. R. Ekšteins.

2. decembrī — pl. 7.30 vak. Toronto latviešu katoļu vienības saviesīgs vakars ar bazāru Lansdowne Assembly zālē.

2. decembrī — Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas telpās, no plkst. 10 rītā līdz 6 vakarā.

2. decembrī — pl. 6.30 vakarā Latviešu namā Latviešu virsnieku apvienība Kanadā rīko Latvijas karaskolas atceres aka ru. Ieeja pret ielūgumiem.

3. decembrī — plkst. 2 p.p. TLB rīko referātu cikla „Lidojošie šķīvji — fakts vai ilūzija?" otru daļu — „Lidkermeņi modernos laikos", ar illustrācijām un krāsu diapozitīviem. Referēs V. Sabanskis. Pēc referāta atspirdzinājumi un pārrunas. Ieeja pret ziedojumiem. Referāts notiks Latviešu namā.

8. decembrī — plkst. 9.05 vak. TLB inž. un tehniķu kopas referāts Latviešu namā. Referēs inž. P. Černavskis — „Ontario atomspēkstacijas".

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

9. decembrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā DV Toronto nod. Ziemsvētku eglīte bērniem un pl. 7,30 vak. pieaugušiem.

28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vitolinas komēdija „Atbalsis."

8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Strauss - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

6. aprīlī — pl. 8 vak. Sv. Andreja baznīcā: Cherubini „Rekviēms" un H. Berino „Kristus tiesāšana." Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris un simf. orķestris — dir. A. Purvs.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1886 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA2-2248. Māc. V. Liventāls tālr. WE3-8326.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 1965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass.

Uz mūža mājām aizsaukts mūsu mīļais brālis

VOLDEMĀRS ČURIŠĶIS-GRAVA

dzimis 1902. g. 14. februārī Rubenes pagastā,
miris 1967. g. 24. novembrī Toronto.

Sēro: MĀSAS UN BRĀĻI AR ĢIMENĒM LATVIJĀ, AUSTRĀLIJĀ UN KANADĀ

Brīdi, laiku man dzīvot,
Nedzīvot saules mūžu;
Ūdeņam, akmeņam,
Tam dzīvot saules mūžu.

W. M. Hafnere,
MASIERE
ar Dr. grādu
pieņem zīdainīšus no 3 mēn. vecuma un pieaugušus ar ārsta ieteikumu,
kā arī dāmām un kungiem masāžas veselības uzlabošanai.
Tēr. 762-1388.

02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 753.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Mūžīgā mierā aizgājusi mūsu mīļā

PAULĪNA ROZE

dzim. BUJĀNS,

dzim. 1888. gada 17. janvārī, mirusi 1967. gada 8. novembrī dzimtenē, guldīta zemes klēpī 18. novembrī Dzērbenes vecajā kapsētā.

Cik mierīga un kluso
Šī svētā vietiņa!
Šeit jauka, salda dusa
Pēc dzīves cīņa.
Te, gaitu pabeigusi,
Daudz mīļo guldīti.

Viņu mīļā pieminā paturēs:

VĪRS, MEITA, ZNOTS, BRĀLIS, MĀSA UN MAZBĒRNI DZIMTENĒ, DĒLI UN MAZBĒRNI KANADĀ

Prof. LIBERTA GLEZNU
izpārdošana par zemām cenām
no 2—4. un 9.—11. decembrim
179 Dovercourt Rd. Toronto, tālr. 535-4905.

AT KAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNICA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz ..... un ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. .....
Adrese: .....
.....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Dabūjams
TREJI VĀRTI — žurnāls literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jautnātnei un nākotnei $1.25
Jau iznākuši: 1., 2., 3. un 4. numurs. Pieņemam arī abonēšanas maksu — $7.00 gadā.
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

PAZIŅOJUMS
Ar šo daru zināmu latviešu sabiedrībai
latviešu pārstāvis Kanadā
palīdzības saiņu pārsūtīšanas firmā
INTERTRADE EXPRESS CORP.
VITOLDS KĀRKLIŅŠ, Sadberijā, mainīj tagad sasniedzams
400. ST. RAPHAEL St., SUDBURY,
IZMANTOJIET PIRMSSVĒTKU CENU PAZEMINĀJUMUS

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVIN
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTEN
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIE APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMUNIS
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 Col
Toronto 4, Ont. Canada.

KAKTIŅ
Veicam visādus transportus ar moderniem (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvani
LE 5-6619 941 Dovercourt Ro

Nosūtiet savlaicīgi pārtikas sa
saviem piederīgiem uz svētki
PARAUGSAIŅI

Cenas ASV dolaros.

2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kviešu milti, 40 cigaretes, bruto 10 kg ...
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku ta žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg .....
4— iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg .....
6— 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. bru
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra p nātāja vēlēšanās) brutto 20 kg .....
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kaus tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg .....
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kafija, 340 gr rozines, 200 kg šokolāde, 80 brutto 5 kg .....
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg .....
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kafija, 340 kg rozines, 300 gr šokolāde, 1 jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg .....
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta kar kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr t kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg .....
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg bonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs vēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr cigaretes, brutto 10 kg .....
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaret
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kak sviests, 340 gr rozines, 50 gr „Nestkafē šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubul
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, desa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kaka biskviti, 100 gr tēja, 340 gr rozines, 200 gr 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cig
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis klāt 500 gr riekstu kodolu .....
Nr. 31 9 kg baltie „American" kviešu milti, 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg 1 kg. rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu garešu .....
Nr. 33 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no kat ces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena
Nr.34 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu .....
Nr. 35 — iepriekšējais sainis divkāršots —
Nr. 36 9 kg baltie „American kviešu milti, 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku ....
Nr. 37 4 kg baltie „American" kviešu milti, 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona —
Nr. 38 — iepriekšējais sainis divkāršots —
Nr. 39 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta beko
Nr. 40 — iepriekšējais sainis divkāršots netto 38
Nr.41 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu —
Nr. 42 — iepriekšējais sainis divkāršots —
Nr. 43 4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg r
Nr. 44 — iepriekšējais sainis dubultots .....
Nr. 45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, kopā 38 mārc. .....
Nr. 46 — 5. kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 karoni, 1 kg rozines, 250/350 gr raugs, saus kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr. siers žāv. augļi, 210/300 g pudiņa pulveris, 320/ zupas koncentrāts, 200 g pipari, 200 g lauru 50 g vaniļas cukurs — 38 mārc. .....

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kan

DV GRĀMATNĪCAS
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 sestdienās no 8.30 — 2 p.p.
491 College Street, Toronto 4, Ont., te

ļais brālis

RS

RAVA

es pagastā,
oronto.

BRĀĻI AR
LATVIJĀ,
JĀ
DĀ

usi mūsu mīļā

ROZE

NS,

67. gada 8. novembrī dzimtenē,
Dzērbenes vecajā kapsētā.

u mīļā pieminā paturēs:

IEITA, ZNOTS, BRĀLIS,
N MAZBĒRNI DZIMTENĒ,
N MAZBĒRNI KANADĀ

KAL DABŪJAMA
ļumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
RTE $8.00
astu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
VAS VĀNAGU GRĀMATNICA
e Street, Toronto 4, Ont. Canada.

stam LATVIJA AMERIKĀ
ege Street, Toronto 4, Ont.
nan laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
.....
.....
.....
Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par gadu.

PAZIŅOJUMS

Ar šo daru zināmu latviešu sabiedrībai, ka jūsu
latviešu pārstāvis Kanadā
palīdzības saiņu pārsūtīšanas firmai
INTERTRADE EXPRESS CORP.

VITOLDS KĀRKLIŅŠ, Sadberijā, mainījis adresi un tagad sasniedzams
400. ST. RAPHAEL St., SUDBURY, ONT.

IZMANTOJIET PIRMSSVĒTKU CENU PAZEMINĀJUMUS!

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALIDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street,
Toronto 4, Ont. Canada.

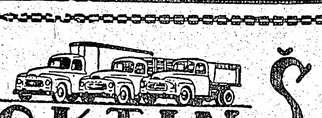
KAKTIŅŠ
Veicam visājus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam ivanti ērtā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

Nosūtiet savlaicīgi pārtikas saiņus saviem piederīgiem uz svētkiem!
PARAUGSAIŅI
Cenas ASV dolaros.

2 —	2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, bruto 10 kg	13.50
3 —	2 kg bekons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 —	iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 —	9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 —	19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	33.70
9 —	20 märc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 —	0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 kg šokolāde, 80 cigaretes, brutto 5 kg	23.75
12 —	iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 —	*2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 kg rozīnes, 300 gr šokolāde, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 100 cigaretes, brutto 10 kg*	38.65
14 —	iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 —	2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja, 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	29.80
16 —	iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.80
19 —	9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 —	1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0,5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigaretes, brutto 10 kg	51.00
21 —	iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 —	SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Nestkafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskviti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecites	21.80
23 —	SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 —	SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jauktā augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskviti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecites un 60 cigaretes	30.00
25 —	SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	53.00
Nr. 31	9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 märc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg. rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	$ 39.90
Nr. 33	18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 märc.	$ 24.90
Nr.34	4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 märc.	$ 22.70
Nr. 35	— iepriekšējais sainis divkāršots — 40 märc.	$ 37.50
Nr. 36	9 kg baltie „American kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss, 4,5 kg cūku tauku .... — 40 märc.	$ 30.75
Nr. 37	4 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 märc.	$ 29.75
Nr. 38	— iepriekšējais sainis divkāršots — 40 märc.	$ 51.50
Nr. 39	4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 märc.	$ 29.50
Nr. 40	— iepriekšējais sainis divkāršots netto 38 märc.	$ 52.80
Nr.41	2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 märc.	$ 27.80
Nr. 42	— iepriekšējais sainis divkāršots — 38 märc.	$ 45.50
Nr. 43	4 kg cūku tauku; 2,5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 märc.	$ 20.80
Nr. 44	— iepriekšējais sainis dubultots	$36.50
Nr. 45	— 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, šķēvēts kopā 38 märc.	$49.50
Nr. 46	— 5. kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 500 gr. siers, 1 kg žāv. augļi, 210/300 g pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentrāts, 200 g pipari, 200 g lauru lapas, 50 g vanilas cukurs — 38 märc.	$ 37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 6% Kanadas valstal

DV GRĀMATNĪCAS
— saiņīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30— 5 p. p.,
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.
491 College Street, Toronto 4, Ont., tel. 921-7121

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Bābris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof .Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Cenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atmākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$6.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$6.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, spredīļi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas zīņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoppadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Riga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē ligavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cinās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungù, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keiss — Globāla būšana, karik.	$5.00
BIBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$6.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Maurina — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Elbeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121
DVG GRĀMATNĪCA 491 College St, Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTULU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINAJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

Mans mīļais vīrs
VOLDEMĀRS GRAVA
aizgājis mūžībā 1967. g. 24. novembrī Toronto
Dzilās sērās
SIEVA TORONTO
BĒRNI UN MAZMEITIŅA
DZIMTENĒ
Un kad stars pēc stara dziest,
Krēslu iezvanot,
Jāmācās ir klusu ciest,
Sapņus aizvadot . . .

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais tētis
Voldemārs Čurišķis-Grava
Sēro
DĒLI, VEDEKLAS UN MAZMEITIŅA
DZIMTENĒ
Mūsu tekas ērkšķiem sētas
un sirdī asiņo daudz rētas.

PĀRSŪTAM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jaunie rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

High Park rajonā
IZĪRĒJAMA
viena istaba ar virtuvi vieniniekam. Parkošanas iespējas. Zvanīt pēc pl. 6 vak. RO7—6869, Toronto.

Vecāks ierēdņu pāris
meklē mazu
DZIVOKLI
klusā mājā,
vēlams Toronto rietumos.
Zvanīt vakaros līdz plkst. 10; tālr. 767-7831.

TRANSPORTA
UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un
TĀLBRAUCIENIEM.
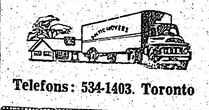
Telefons: 534-1403. Toronto

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā. 491 College St., Toronto 4, Ont.

Apgāda
DAUGAVAS VANAGS
izdevums
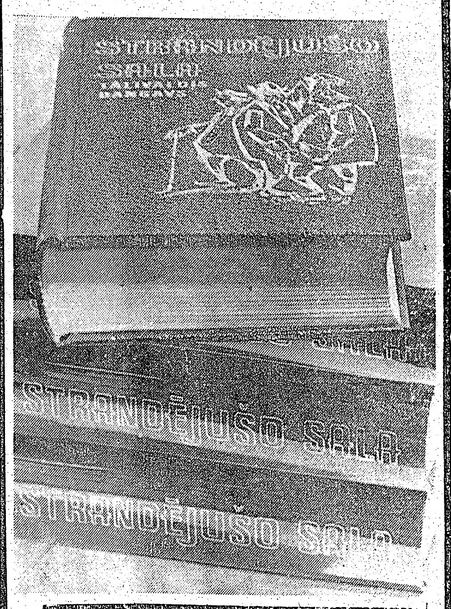

T. DANGAVA
stāstu krājums
STRANDĒJUŠO SALA
Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo salą" I-II daļa un „Bada dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā gliti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.
Cena $8.20 GRĀMATNICĀM ATLAIDE
DVG GRĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

Pirmsolimpiskās spēles Meksikositijā (2)

Desmitcīņā, iztrūkstot pašreiz savainotajiem amerikāņiem un vāciešiem, pārsteigumu sagādāja šveicietis Dutveilers, uzvarot ar 7574 punktiem un atstājot 2. vietā krievu Bliznecovu (7387) un 3. zviedru Hedmarku (7286).

110 m barjērskrējienā, nepiedaloties 4 par viņu labākiem amerikāņiem, kas pašlaik spēlē futbolu, uzvarēja italietis Otozs ar 13,6 sek., 2. zviedrs Forsanders ar 13,9 sek. 400 m barjērās lieliski skreja amerikānis Vitnejs, veicot distanci atkal zem 50 sek., šoreiz 49,8 sek. laikā; 2. austrālietis Knoke ar 50,3 sek. un 3. kubietis Olivera ar 50,8 sek.

100 m skrējienā uzvarēja studentu pasaules meistars Kone ar 10,2 sek., 2. italietis Džianatasio 10,2 sek. un 3. amerikānis Karloss 10,3 sek. Pēdējais bija ātrākais 200 m distancē ar 20,7 sek., atstājot 2. vietā Džianatasio ar 20,8 sek. 400 m skrējienā pārākais bija polis Verners ar 45,7 sek., kamēr 2. vietas ieguvējs — amerikāņu teicamākais desmitcīņnieks Tumejs sasniedza savu labāko rezultātu (46,5 sek.).

800 m distancē pārsteigums bija abu amerikāņu pēdējās vietas priekšskrējienos, par uzvaru finālā cīnoties francūzim Dufrēzam ar Rietumvācijas Kemperu. Uzvarēja pirmais ar 1:48,8 min. laika atzīmi. Nekas sevišķs nenotika arī 1500 m skrējienā, kaut tikai 0,2 sek. šķīra uzvarētāju Timleru (Rietumvācija) no Pad. savienības pārstāvja Raiko. Timlers distanci veica 3:46,4 min. laikā; 3. vietā Finelli (Itālija) ar 3:48,3 min.

Kā 5000, tā arī 10.000 m skrējienos pēc visai dramatiskas cīņas ar pavājiem rezultātiem uzvarēja Gamoudi (Tunēzija). 5000 m distancē pirms pēdējā apļa 6 sacensoņiem bija uzvaras izredzes, taču finiša taisnē savu pārākumu pierādīja Gamoudi, šķērsojot mērķi 14:41,0 min. laikā pirms Lecericha (Rietumvācija) ar 14:43,0 min. un Martineca (Meksika) ar līdzīgu rezultātu. 10.000 m pirms pēdējā apļa 3 skrējējus — Gamoudi, Rūlantu (Beļģija) un Hāzi (Austrumvācija), šķīra tikai sekundes desmitdaļa. Mērķa taisnē Gamoudi, pazīstams ar savu ātro beigu spurtu, uzvarēja ar 30:16,0 min., kamēr Hāze iespēja 30:16,2 min. un Rūlants 30:28,8 min., 4. Martinecs (Meksika) 30:29,6 min.

Šīs abas sacensības pierādīja, ka lielākā augstumā, kur „retā gaisa" dēļ traucēta elpošana, kas sportistam uzstāda ārkārtīgi augstas prasības, skrējējiem, kas dzīvo un trenējas augstienēs, būs lielākas izredzes uz uzvaru nākošā gada olimpiskajās spēlēs. 10.000 m skrējienā, izņemot meksikāni Martinecu, sešiem pirmajiem, kas visi ir pasaules klases skrējēji, laika atzīmes caurmērā bija par 2:09,9 min. vājākas nekā viņu labākie rezultāti „normālā" augstumā. Uzvarētājs Gamoudi atpalika no sava labākā laika 1:52,6 min., bet 6. vietas ieguvējs Mešers (Ungārija) pat 2:31,8 min.

Visu līdz šim redzēto un dzirdēto „apgāza" beļģis Rūlands, kas 24 stundas pēc smagās 10.000 m distances piedalījās ne mazāk grūtajā 3000 m šķēršļu skrējienā, iespējot labāko rezultātu, kāds jebkad sasniegts šādā augstumā. Viņš uzvarēja ar 8:57,8 min., atstājot 2. vietā Brosiusu (Rietumvācija) ar 9:03,0 min. un 3. Kurijanu (Pad. sav.) ar 9:06,8 min.

Lai pierādītu, ka čechs Zatopeks nav vienīgais, kas spējis kaut ko līdzīgu paveikt, beļģis Rūlants startēja arī maratonā (42,2 km). Skrienot šo distanci vispār pirmo reizi, viņš pārliecinoši uzvarēja ar 2:19:37,0 st. rezultātu, atstājot 2. vietā japāni Kimiharu ar 2:21:57,8 st. Ja distances garums bijis pareizs, tad Rūlants sasniedzis labāko rezultātu, kāds jebkad uzrādīts augstumā virs 5000 pēdām. Pie tam sensācionālākais ir tas, ka Rūlants apm. 2 km sacensības laikā nevis skrēja, bet soļoja...

Šīs augstuma iespaidotās starpības rezultātos visas lietas padara sarežģītākas. Tā jau sākts atzīmēt rekordus, kas sasniegti 2500—5000 pēdu virs jūras līmeņa, bet atsevišķi tos, kas iespēti virs 5000 pēdām... Kaut amerikāņi Meksikositijā piedzīvoja smagu „sakāvi", ASV dažādajās pavalstīs šādos augstumos starptautiskām sacīkstēm piemērotu laukumu ir 17, Dienvidāfrikā 6, Kēnijā 3, Rodēzijā 2 un Pad. savienībā 2, bet Francijā, Ugandā, Zambijā, Etiopijā un Meksikā pa vienam.

Pēc šīm pirmsolimpiskajām spēlēm jāsecina, ka sprinteņiem un lēcējiem „retais gaiss" pat palīdz uzlabot sasniegumus, bet skrējienos, sākot ar 800 m distanci, jāaizmirst sapņi par pasaules rekordu labošanu. Un uzvarētājiem mešanu disciplīnās nāksies samierināties ar viduvējiem rezultātiem.

V. T.

ONTARIO MEISTARSACĪKSTES VOLEJBOLĀ

Ontario provinces atklātās meistarsacīkstes volejbolā notiks 2. decembrī Jorkas universitātes vingrotavā Toronto. Spēļu sākums plkst. 9 rītā, bet finālspēles sāksies plkst. 5.30 pēcpusdienā. Ieeja vingrotavā no Steele avenijas (starp Jane un Keel ielām). Piedalīsies 25 labākās vīriešu un sieviešu vienības no Čikagas, Ņujorkas, Montrealas, Vinipegas, Klīvlendas, Londonas, Hamiltonas, Toronto un citiem centriem.

Šīs būs 4. atklātās Ontario meistarsacīkstes. — Līdzšinējās saistījušas lielu interesi visā ziemeļaustrumu Amerikā, skatītāji arvien redzējuši labāko, ko šī kontinenta daļa var sniegt volejbolā. Sacīkstēm parasti pieteic vairāk vienību nekā noteikumi pieļauj, tādēļ volejbola savienībai arvien ir zināmas grūtības izraudzīt spēcīgākos komplektējumus.

Pagājušajā vīriešu turnīrā uzvarēja Kenneth Allen Company no Čikagas, spēlējot finālā pret spēcīgo Ņujorkas vienību. Sieviešu turnīra finālā Ball Bend Challengers no Sousbendas pieveica Čikagas Rebels vienību. Visi pērnā gada finālisti piedalīsies arī šāgada sacensībās.

Ontario vienību vidū būs Hamiltona, kuŗas sastāvu galvenokārt veido latvieši, Balmy Beach sešnieks ar mūsu Vilmani ierindā un Toronto centrālās YMCAs vienība ar igauņiem un latviešiem sastāvā. Sieviešu vienību vidū būs arī latviešu Hamiltonas Sparta. Liekas, ka šīs sacensības spēku samērā ziņā kļūs par spēcīgākajām, kādas vispār Ontario notikušas.

Ž. Ž.

Kipras vulkāns draud ar jauniem izvirdumiem

Vispārējam pasaules saspīlējumam, kas vietām atgādina lielākus vai mazākus vulkānus, tiem uzliesmojot un atkal atslābstot, pēdējā laikā pievienojusies sadalītā Kipras sala. Starp grieķiem un turkiem šī sala vienmēr bijusi strīda ābols, kā daudzas citas nenokārtotas pasaules problēmas tautu attieksmēs. Aizvadītajā nedēļā Grieķija un Turcija bija tuvu karam, kad iesākās cīņas starp diviem ciemiem Kiprā. Tikai pateicoties Apvienoto nāciju spēkiem, kas stacionēti salā miera uzturēšanai, saspīlējumu izdevās novērst, Rietumu diplomātijai enerģiski rīkojoties Atēnās un Ankarā. Jau 3½ gadus salā atrodas 4600 vīru stiprs AN karaspēks, to vidū arī 800 kanadiešu, kas rūpējas par mieru.

Iespēja incidentiem starp grieķiem un turkiem Kiprā pastāv katru dienu. Tikai pateicoties starptautiskās policijas spēkiem, tie nepaspēj izvērsties plašākās sadursmēs. Šoreiz cīņas iedegās stiprāk un turpinājās visu nedēļu, prasot arī dažus desmitus cilvēku upuru. Cīņas centējās dīvos ciemos „stratēģiski tuvu galvenajam satiksmes mezglam. Ziņojumos AN drošības padomei jau agrāk bija norādīta grieķu un turku nespēja šajos ciemos sadarboties. Turki aizsprostoja ceļu un šāva uz grieķu policijas patruļām. Lai turkiem atmaksātu, liels skaits grieķu nacionālo gvardu iznāca no kalniem un okupēja abus ciemus.

Turcijas ministru prezidents Demirels tūlīt piedraudēja ar gaisa spēku aktivitāti Kiprā, uzbrukumu Grieķijas robežai pie Traces un vispārēju karu, ja salā sāktos vēl jaunas cīņas. Uz reportieŗu jautājumiem turku ģenerālštāba priekšniekam Turalam, vai viņš sūtīs karaspēku uz Kipru, pēdējais atbildēja: „Nerūpējaties, mēs to varam darīt!"

Turcijas valdība pieprasa grieķu nacionālo gvardu izvākšanu no Kipras kā cenu par miermīlīgu pašreizējā incidenta nokārtojumu. Grieķu sargu skaits stiprī pārsniedz Cīriches līgumā atļautos 950 karavīrus, bet arī turkiem salā ir vairāk nekā legāli atļautie 650 karavīri. Kanadas ministru prezidents Pīrsons apspriedies ar Anglijas premjēru Vilsonu, aicinot uz abpusēju spēku samazināšanu Kiprā. Salā ir daudz vietējo vadoņu, kuŗu interesēs ir turpināt naidu starp turku un grieķu komūnālajām vienībām, kādu turkiem tur ir ap 100, bet grieķiem 400. Apvienoto nāciju novērotāji jau ilgu laiku konstatējuši, ka apšaudīšanās starp abām naidīgajām pusēm pieņemas, kaut politisks nokārtojums būtu viegli iespējams.

Ankarā Turcijas ministru kabinets ar lielu sašutumu uzņēma ziņu, ka grieķi noraidījuši prasības par sava karaspēka atvilkšanu no Kipras. Turcija tikko atturējusies no salas okupēšanas, kas atrodas tikai 40 jūdžu no tās krasta. Grieķija pieprasījusi vispārējās sarunas Kipras lietā, kuŗās būtu uzņemts arī jautājums par Grieķijas spēkiem salā. Diplomātisku spiedienu šādu sarunu virzienā izdara arī Kanada, par ko ziņojis ārlietu ministrs Martins. Kipras situācijai pasliktinoties, Grieķijas valdība jau arvien brīvāk sāk runāt par „katastrofālām kara konsekvencēm" ar Turciju. Kipras valdība ziņo, ka salu 25 minūtes pārlidojusi kāda turku lidmašīna. Trīs bumbu eksplozijas skārušas grieķu kvartālus trīs Kipras pilsētās. Ievainoti trīs grieķi.

Pēc pēdējām ziņām Kiprā stāvoklis ar katru dienu paslikti-nās. Krize atbalsojusies arī Ankarā, Turcijas galvaspilsētā, kur 2000 studentu demonstrantu izdauzījuši logus ASV sūtniecībai, lai protestētu pret amerikāņu speciālā sūtņa ierašanos — meklēt atrisinājumu Kipras saspīlējumā. Aktīva politiska un militāra rosība notiek arī Atēnās sakarā ar turku plānoto invāziju salā, kam piešķir ticamību. Turku lidmašīnas pārlidojušas salu vairākas reizes, un no Ankaras pienāk ziņas par militāru aktivitāti, ieskaitot zemūdeņu kustību. Britu militārais raidītājs brīdinājis Anglijas pilsoņus saiņot mantas, lai vajadzības gadījumā pārceltos uz angļu bazi salas dienvidu krastā. Līdzīgus drošības soļus spērusi arī ASV sūtniecība, aicinot ierēdņus pārcelties no Kirenijas uz Nikosiju.

Grieķu salā ir četrreiz vairāk nekā turku. Abas tautības tagad nocietina savus komūnālos apgabalus un ceļ barikādes. Kustībā atrodas arī grieķu valdības karaspēka daļas, bet Famagustā, kuŗā gaida turku invāziju — militāra aktivitāte nav novērota. Turcija bridinājusi Rietumu sabiedrotos ar militāru iejaukšanos, ja Grieķija pirms sarunu uzsākšanas nesamazinās savus spēkus Kiprā, kuŗus vērtē 10.000 — 12.000 atļauto 950 karavīru vietā. Turku spēkus salā pašreiz vērtē uz 1200 vīru, Cīriches līgumā paredzēto 650 vietā.

1. decembris

(Pārnesums no 1. lpp.)

Kad Rīgas pilī rīkoja pirmo balli diplomātiskajam korpusam, armijai un valdībai, kadetus norīkoja viesu sagaidīšanai. Visur redzēja smaidošo un laipno ministru prezidentu K. Ulmani. Pēc sarīkojuma kadetiem pils apakšējās telpās klāja galdus, un še, par spīti stingrajam aizliegumam, varējām iebaudīt arī kaut ko stiprāku, jo tā bija noteicis ministru prezidents.

1921. gada 26. janvārī Rīgā putināja, kad karaskola nostājās ierindā, lai piedalītos jūsmīgā gājienā sakarā ar Latvijas atzīšanu de jure. Milzīgas ļaužu kolonnas virzījās uz Itālijas, Francijas, Beļģijas, Anglijas un Japānas sūtniecībām, lai pateiktos par Latvijas atzīšanu. Sniega putenis nespēja mazināt prieku un sajūsmu.

1922. gadā no 18. — 22. jūnijam Esplanādē notika dziesmu svētki, kuŗos sabrauca daudzi koŗi ar apmēram 300 dziedātājiem. Svētkus ievadīja prāvesta Kundziņa vadīts dievkalpojums Jaunajā Ģertrūdes baznīcā, kuŗā atskanēja Melngaiļa komponētā liturģija. Tad sākās svētku gājiens uz Esplanādi. Priekšgalā soļoja tautērāji, tiem sekoja senlatviešu karavīri zirgos ar virsaiti Imantu. Tos tēloja karaskolas jātnieku nodaļa. Tad nāca vīri ar vairogiem, lokiem, šķēpiem, cirvjiem un vālēm. Skats bija varens un iespaidīgs. Milzīgas ļaužu masas uzgavilēja vēl neredzētajam gājienam, kuŗā piedalījās arī 87 gadus vecais Krišjānis Barons. Dziesmu svētkos bija apm. 35.000 klausītāju.

Izlaiduma dienas rītā karaskolu apmeklēja armijas vadība un valdības pārstāvji. Telpas bija puškotas ar meijām un puķēm, kadeti sarindoti svinīgajam brīdim. Nolasīja apsardzības ministra pavēli Nr. 20, ar kuŗu kadetus paaugstināja par leitnantiem. Katrs jaunais leitnants saņēma šīs pavēles norakstu. Pēc pusdienām jaunie virsnieki ietērpās jaunajos formas tērpos. Saules apmirdzēta, jauno virsnieku kolonna, rīdzinieku gavļu pavadīta, braši soļoja uz Esplanādi, kur katra ieroču šķira nostājās vienrindas ierindā. Bija dauds skatītāju, piederīgo, viesu un kādā angļu karajūrnieku grupa, kuŗa izcēlās ar krāšņiem parādes tērpiem. Kāds angļu karakuģis tobrīd tieši viesojās Rīgā. Armijas vadība un valdības pārstāvji apsaigāja visu ierindu un apsveica katru paaugstināto ar laipnu vārdu un rokas spiedienu. Pēc tam bija mielasts Virsnieku klubā. Jaunos leitnantus uzņēma kopīgajā armijas saimē. Vecie strēlnieki, Latvijas armijas vadība, brīvības cīņu dalībnieki un Lāčplēša kara ordeņa kavalieŗi — visi mums vēlēja labas sekmes turpmākajās dienesta gaitās. Šai vakarā svešinieku nebija, visi bijām latviešu vīri, pašu ļaudis.

Beidzās skaistie, neaizmirstamie brīži. Pēc īsa atvaļinājuma jaunie virsnieki iesāka dienesta gaitas ar prieku un sirdsdedzi savās vienībās. Bija sācies laikmets, kad paši latvieši apmācīja un veidoja savu jauno armiju.

Kopš tā laika aiztecējis daudz ūdeņu. Kur šobrīd ir šo skaisto un neaizmirstamo dienu līdzgaitnieki? Daudzi nolikuši savas galvas par Latviju dažādos kaujas laukos, daudzi aizgājuši mocekļu gaitās, jaunas un naidīgas varas nomākti.

J. Rullītis

DEZERTIEŖI MASKAVAS KALPĪBĀ

Četri amerikāņu karavīri, kas oktobrī bēguši Japānā nobēga no lidmašīnu bazes kuŗa „Intrepid" un mīklainā kārtā vēlāk atradās Maskavā, tagad stājušies pārstāvjiem Maskavā. Iespējams, ka jūrniekus piespiedīs atteikties no šādas satikšanās. Kipru, pēdējais atbildēja: „Nerūpējaties, mēs to varam darīt!" bildējis ar oficiālo frazi, ka to paziņos tālāk savai valdībai.

ASV ārlietu ministrija apsver iespējas, kā piekļūt pie dezertieŗiem ar tās diplomātiskajiem pārstāvjiem Maskavā. Iespējams, ka jūrniekus piespiedīs atteikties no šādas satikšanās. Kipru, pēdējais atbildēja: „Nerūpējaties, mēs to varam darīt!" paskaidrojuši, ka Pad. savienībā nokļuvuši „ar kādas neitrālas valsts palīdzību".

ANGĻU MĀRCIŅAS DEVALVĀCIJA
Ed. Keiša karikatūra

Ne viss ir cīņa!

(Pārnesums no 1. lpp.)

Kas tad būtībā ir varonības gars? Tā ir gatavība uzupurēties, upurējot, ja nepieciešams, pat dzīvību kāda cēla mērķa labā. Varonības gars ir neatteikšanās no personīgās labklājības zaudēšanas, tas nozīmē gatavību uzņemties risku. Tāds darbības veids, kas sevī ietilpina šādas varonības gara izpausmes, ir sauc cams par cīņu. Mēs dažkārt par saviem pūliņiem rīkoties apspiestās tēvzemes labā runājam kā par cīņu, toties man šos pūliņus gribētos apzīmēt par cēlu darbu, ne par cīņu. Mēs darām cēlu darbu, ja strādājam un ziedojam kādam augstam mērķim, neprasot materiālu atlīdzību. Mūsu darbība par cīņu pārvērstos tai brīdī, kad mēs šaktu uzņemties risku zaudēt kādu tiesu no savas personīgās labklājības; par cīņu tā pārvērstos tai brīdī, kad mēs būtu ar mieru upurēt, ne tikai ziedot.

Melnas sēru lentes valkāšana ap roku boļševiku revolūcijas gadadienā varētu izvērsties jo iespaidīga, ja vien varētu sadabūt jo daudzus apspiesto tautu piederīgos, kas šai akcijai pievienotos. Arī šāds šķietami vienkāršs un miermīlīgs paņēmiens saistīts ar risku zaudēt kādas privilēģijas, piemēram — ātrākas uzstrādāšanās un algas paaugstinājuma iespējas darba vietās, kuŗās atbildīgos posteņos ir kreisi noskaņoti ļaudis. Par demonstrācijām, gājieniem ar saukļiem rokās mēs varam būt visai dažādās domās. Var jau būt, ka šādas izrīcības cilvēku uztverē tik tieši saistās ar kreisajiem uzskatiem, ka nav jēgas pret komūnistiem vērsties ar viņu pašu primitīvajiem ieročiem. No otras puses — demonstrācijas ievēro. Ja pulks labi izglītotu, godīgu, darba vietās centīgu, visādā ziņā prātīgu un nosvērtu cilvēku iziet gājienā ar saukļiem pa ielu, gaŗāmgājējs sāk pārdomāt; tiem taču laikam gan kaut kas nopietni kremt, tur kaut kam vajaga būt.

Sauciens uz darbu un reizē uz varonību pirms gadiem četriem bija Ņujorkas ārstam Dzintaram Paeglem, kad viņš ierosināja radiokuģa iegādāšanu; kuģa, kas izbrauktu Baltijas jūrā un raidītu mūsu balsi no brīvās pasaules uz okupētajām Baltijas valstīm. Tas izrādījās nepiepildāms plāns, tomēr interesanti zināt, no kā tad mēs, trimdas sabiedrība, vairāk nobijāmies: no tā, ka mēs nespēsim ar savu bagātību kuģi iegādāt, vai no tā, ka mums pietrūks varoņu, kas ar to izbrauktu jūrā?

Par cita veida varonību gribētos uzlūkot latviešu bērnu sūtīšanu Minsteres latviešu ģimnazijā, ja tā notiek tīra nacionāla ideālisma dēļ. Arī tas ir risks: ja Latvijas brīvības rītu nesagaida, — ja šiem latviešu jauniešiem un viņu pēcnācējiem mūžs jānodzīvo svešās zemēs, tad no praktiskā viedokļa ir jau, laikam, labāk, ja viņi apgūst vidējo izglītību savu patvēruma zemju skolās, tā labāk ieaugot apkārtējās tautas mentālitātē un dibinot personīgas pazīšanās.

Kā nupat aprādīju, varonības izpausmes tādā laikmetā, kad ap mums nav kara lauka, var būt daudzas un dažādas. Domāju, ka varonības gars vairāk nekā līdz šim mums ir jāpgūst un no cēliem darbiem mums ir vairāk jāpāriet uz cīņas taktiku, jo tā mūsu panākumi būs lielāki. Uz cīņu mums jāpāriet vēl divu iemeslu dēļ:

1) Ja mūsu pirmā un otra pasaules kaŗa cīnītāji, mūsu strēlnieki un leģionāri, ir riskējuši Latvijas labā savu dzīvību — un daudziem šis risks beidzies traģiski, — būtu kauns un negods, ja tie, kuŗus kaŗa lauks saudzējis, nebūtu ar mieru uzņemties kaut vai tik minimālu risku, kādu savos piemēros minēju.

2) Pat ja mūsu miera laika paveida varonībai trūktu tādu redzamu panākumu, kādus mēs izsapņotu, vismaz mums pašiem būtu mierīgāka sirds par to, ka mēs turpinām cīnīties, t.i. darboties cīņas jēdzienam tuvākā nozīmē nekā līdz šim.

Jauni amerikāņu spēki Vietnamā nav gaidāmi

Pieskaroties jautājumam par amerikāņu spēku pastiprināšanu Vietnamā, politiskās aprindas ar vienu aci šķielē uz nākošā gada prezidenta vēlēšanām ASV. Pastāv minējumi, ka amerikāņu spēkus nepavairos virs paredzētajiem 525.000 vīriem. Pašreiz Vietnamas cīņās iesaistīti 468.000 karavīri, bet ģen. Vestmorlends paziņojis Vašingtonai, ka viņš vēlētos saņemt iztrūkstošās karaspēka daļas. Pēc līdzšinējās shēmas paredzētais vīru skaits būtu jāsasniedz līdz nākošā gada 1. jūlijam. Domā, ka prezidents Džonsons pāri paredzētajiem spēkiem vēlēšanu kampaņas laikā neļes, izņemot, ja stāvoklis Vietnamā pasliktinātos.

Džonsons izteicies, ka demonstrācijas pret viņa Vietnamas politiku ir bīstamas ASV interesēm. Taču amerikāņi neatstās Vietnamu bez goda pilna miera, par spīti pašu „mājas frontes" aktīvitātei. Tai pašā laikā prezidents brīdinājis, ka Ziemeļvietnama rūgti kļūdīsies, domājot, ka nākošā gada vēlēšanas ASV, lai kādi būtu to rezultāti, iespaidos Vašingtonas politiku. Džonsons nenoraidīja godīgu kritiku, bet uzsvēra, ka ir liela starpība, kāda šķir konstruktīvu kritiku no vārtīšanās pa zemi un logu daužīšanas. Intervijā „Meet the Press", ģen. Vestmorlends izteicās, ka komūnistu spēki Vietnamā divos kaŗa gados ievērojami cietuši. Gandrīz pusei komūnistu spēku Dienvidvietnamā trūkstot kaujas gatavības. Ģenerālis izteica cerību, ka divu gadu laikā vai pat agrāk varēs samazināt cīņās raidīto kaŗavīru skaitu, bet pirms tam spēki Vietnamā jāpapildina līdz solītajiem 525.000, lai tā paātrinātu kaŗa beigas.

Argumentējot pret bumbošanas apturēšanu, Dienvidvietnamas spēku komandieris norādīja, ka uzlidojumu pārtraukšana jautu Ziemeļvietnamai apgādāt savus vīrus dienvidos ar pārtiku un vairāk ieročiem. Pašreiz jau 20 nepārtrauktās kaujas Dakto ir iesākums ienaidnieka izmīcināšanai.

Pēc Vestmorlenda paskaidrojumiem aizsardzības ministrijā demokratu senātors V. Hartke jautāja, kādēļ ģenerālis teic runas ASV, kamēr Dienvidvietnamā notiek nozīmīgas kaujas ar smagiem amerikāņu zaudējumiem.

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ „Etats-General" 4 dienu sanāksmē Montrealā 2245 dažādo organizāciju delegāti apliecināja tikai vienu domu — neatkarīgu Kvebeku, un sanāca karstās domstarpībās ar pasta ministru Žanpjēru Koti, kuŗš apgalvoja, ka konferences dalībnieki nereprezentējot visu Kanadas franču ieskatus. Delegāti vienprātīgi nobalsoja par angļu valodas kā oficiālās valodas atcelšanu tirdzniecībā un rūpniecībā un angļu skolu pakāpenisku likvidāciju, ziņu u.c. raidījumu un filmrūpniecības pārņemšanu valdības kontrolē un Labradoras, Hullas apgabala, Hadsona un Džēma līču puses, kā arī Baŗēna salas aneksiju. Daži delegāti pat pieprasījuši Ņubransvikas ziemeļdaļas pievienošanu Kvebekai. Zīmīgi, ka nobalsojumos 20% delegātu no Kvebekas balsojuši par, bet liels vairums Kanadas franču no pārējām provincēm balsoja pret minētajiem ierosinājumiem. Par Kvebekas patstāvību balsoja 98% delegātu. Kvebekas premjērs Džonsons atteicās komentēt šīs rezolūcijas.

☆ Abas sociālkredita partijas — t.s. sokredi un kreditisti — nolēmuši apvienoties. 1963. gadā saskaldītā partija apvienošanos izdarīs trīs fazēs līdz 1969. gadam.

☆ Kontroversāla izcēlusies par chirurga Dr. Mureja apgalvojumu par paralizētu pacientu ārstēšanu ar līdz šim neiespējamu operāciju — mugurkaula nervu pārgriešanu un saaudzēšanu. Toronto universitātes prof. V. Drakers, pārbaudījis attiecīgā pacienta rentgena uzņēmumu, konstatējis, ka Dr Murejs nav saīsinājis šī pacienta mugurkaulu, bet intervijā par to izjautātais 73 g. vecais Murejs noskaities un nav devis skaidru atbildi par savu operāciju. Ārstu panelis turpina gadījuma apspriešanu.

☆ Riodežaneirā, Brazilijā, apcietināts kāds čechs, 52 g. v. Ksavers Ribka, speciālists naudas viltošanā. Otra pasaules kaŗa laikā viņš bija saistīts Hitlera Vācijas dienestā, ar uzdevumu gatavot viltotu citu valstu naudu. Hitlers bija plānojis pārplūdināt pasaules tirgu ar biljoniem viltotu angļu mārciņu, lai tā sagrautu britu saimniecību.

☆ Anglija atjaunos diplomātiskos sakarus ar Apvienoto arābu republiku. Sūtņu apmaiņa notiks 15. decembrī, kā vienojušies britu ārlietu ministrs Brauns un Nasers. Diplomātiskās attiekšmes abu valstu starpā bija pārtrauktas kopš 1965. gada, kad Anglija atteicās gāzt Rodēzijas baltoto valdību ar militāru varu.